

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

FILOZOFICKÁ FAKULTA

ÚSTAV ROMANISTIKY

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

TALIANSKO OČAMI ROMANTICKÉHO LITERÁTA

ALEXANDRA DUMASA (1802-1870) : UNE ANNÉE À FLORENCE (1841)

Vedúci práce: Mgr. et Mgr. Václav Grubhoffer, Ph.D.

Autor práce: Noemi Koreňová

Študijný obor: Francúzsky jazyk pro európsky a medzinárodní obchod

Ročník: 4.

Prohlašuji, že jsem svoji bakalářskou práci vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury

Prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledky obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budejovicích, 31.7.2020

.....
Noemi Koreňová

Pod'akovanie

Chcela by som vyjadriť veľkú vďaku vedúcemu mojej bakalárskej práce Mgr. et Mgr. Václavovi Grubhofferovi, Ph.D. za odborné vedenie, za schopnosť a ochotu inšpiratívne poradiť pri akomkoľvek aspekte práce, kedykoľvek to bolo potrebné a naviesť ma na správny postup pri jej tvorbe. Zároveň ďakujem aj mojej rodine a blízkym za podporu, ktorú mi prejavovali.

Anotácia

Cieľom predkladanej bakalárskej práce je predstaviť Taliansko cez pohľad Alexandra Dumasa staršieho, ktorý poskytuje v cestopise venovanom Toskánsku - *Une année à Florence*. Snahou je prostredníctvom analýzy daného diela poukázať na to, ako autorove zážitky z cesty sprostredkovávajú historické, politické a kultúrne udalosti z Talianska danej doby a priblížiť jeho osobitý vzťah k nim.

Kľúčové slová

Alexander Dumas, cestopis, Taliansko, Toskánsko, Florencia, romantizmus, talianske dejiny, talianske umenie

Abstract

The aim of the presented bachelor thesis is to introduce Italy through the perspective of Alexandre Dumas the Elder, a Romantic writer, which he provides in a travel book dedicated to Tuscany – *Une année à Florence*. Based on an analysis of the set work, it deals with how the author's experiences of the journey mediate historical, political and cultural events from contemporary Italy and to give an idea of his personal relation to them.

Key words

Alexandre Dumas, travel book, Italy, Tuscany, Florence, Romanticism, Italian history, Italian art

Obsah

Úvod	7
1. Obdobie Alexandra Dumasa	9
1.1. Historický kontext 19. storočia	9
1.2. Romantizmus.....	11
1.3. Francúzsky romantizmus	13
2. Život Alexandra Dumasa	15
2.1. Biografia Alexandra Dumasa	15
2.2. Tvorba Alexandra Dumasa	16
3. Cestopis ako žáner.....	20
3.1. Definícia a funkcia v spoločnosti	20
3.2. Cestopisy z oblasti Talianska	22
4. Une année à Florence	26
4.1. Analýza diela.....	26
4.2. Pohľad na dielo.....	30
5. Florencia očami Dumasa	33
5.1. Dôraz na históriu územia	33
5.2. Dvojaký pohľad na umenie	36
5.3. Vnímanie života obyvateľov a zvyklostí	39
5.4. Subjektívne vnímanie	42
6. Záver.....	44
7. Résumé	47
8. Zoznam použitej literatúry a zdrojov	50

Úvod

Taliansko, predmet skúmania predkladanej práce, bolo v 19. storočí cieľovou krajinou mnohých cestovateľov. Rovnako tak aj Alexandra Dumasa staršieho (1802-1870) žijúceho v tomto období. Táto práca sa preto zameria na vzťah Dumasa k Taliansku a následne sa ho pokúsi preukázať na príklade z jeho literárnej tvorby, ktorú danej krajine venoval. Taliansko bolo v časoch jeho ciest rozdrobenou krajinou, ktorá sa po období francúzskej nadvlády snažila opätovne zjednotiť krajiny Apeninského polostrova do jedného celku.¹ Preto ju aj autor prezentoval vo viacerých častiach v sérii jeho cestopisov. Pre skúmanie jeho pohľadu, pre účel tejto práce, bude vybraný cestopis, *Une année à Florence*, venujúci sa jeho počiatkom cesty po Taliansku, so zameraním na Florenciu a územie Toskánska.

Práca bude členená na prvotné objasnenie známych historických a literárnych faktov, nasledovaná vlastným skúmaním vybraného cestopisu. Po úvode práce bude ako prvý priblížený historický kontext vystihujúci dobu, v ktorej Dumas žil, konkrétne situáciu Francúzska počas 19. storočia, obsahujúcu významné historické udalosti, ktoré ovplyvnili vývoj krajiny. Nasledovaný bude literárnym kontextom, ktorý Dumasa formoval ako autora. Tým je romantizmus, kde bude stvárnený jeho vývoj, princípy a zásady, ďalej konkrétne francúzsky romantizmus, ktorého bol študovaný autor súčasťou, jeho adaptácia danou krajinou a hlavnými predstaviteľmi francúzskej literatúry danej doby. Kapitola venovaná konkrétnemu autorovi predstaví Alexandra Dumasa ako historickú osobnosť a jeho životnú tvorbu. Dôležitým bodom bude časť definujúca funkciu cestopisu a jeho nejednoznačné zaradenie do spektra literárnych žánrov, spolu s bližším zameraním na cestopisy vzniknuté na základe ciest po území Talianska. Táto časť bude zároveň začiatkom uvádzania konkrétnych príkladov pre prirovnanie Dumasovej tvorby ku všeobecne známym faktom a princípom cestopisu.

V analytickej časti práce bude najprv rozobrané dielo *Une année à Florence* z pohľadu na to, ako autor podal svoju výpoveď o ceste, na okolnosti cesty a cestu samotnú a na čo sa

---

¹ PROCACCI, Giuliano. *Dějiny Itálie*. Vyd. 1., Dotisk 3. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2010, s. 233-234.

počas nej zameriaval. Posledná kapitola bude už predstavovať konkrétne témy, na ktoré sa Dumas v cestopise zameriaval, na aké historické, politické či kultúrne javy poukazoval a ako jednotlivé udalosti a miesta vnímal. Zo skúmania vyplynie, aký dôraz kládol na dejiny ako dôležitú súčasť mesta, a ktoré udalosti považoval za ikonické pre Florenciu. Ďalej bude predstavený jeho pohľad na ikonické toskánske umenie, ktoré Dumas patrične obdivoval, no ukázal aj svoj vlastný pohľad. Nasledovať bude upriamenie pozornosti na život a zvyklosti obyvateľov, ktoré Dumas vypozeroval. Zameral sa pritom najmä kontrasty medzi bežným ľudom a šľachtou. Nakoniec bude priblížený aj jeho osobný pohľad skrz emócie, ktoré do diela vložil. Zistené poznatky budú doložené patričným príkladom z cestopisu, prípadne presnejším histografickým dokladom. Práca bude zakončená záverom spolu s francúzskym resumé.

Pre analýzu bude primárnym prameňom cestopis *Une année à Florence* vo vydaní z roku 1861 v jeho originálnom znení, vo francúzštine. Príklady citované z tohto diela budú v texte preložené voľným prekladom, s priloženou originálnou verziou vo francúzštine v poznámkach pod čiarou. Podstatnou súčasťou práce, v podobe sekundárnych zdrojov, bude taktiež množstvo odbornej literatúry, ktorá bude slúžiť na dôsledný popis historického a literárneho kontextu, údajov o živote autora, a samozrejme aj ako opora pre fakty vyskytujúce sa v Dumasovom cestopise. Použité budú aj materiály, ktoré sa už v minulosti zaoberali podobnou tematikou a ich informácie budú užitočné aj pre túto prácu. Výber prameňov bude zameraný na tituly v rôznych jazykoch, predovšetkým na tie vo francúzskom jazyku, so zámerom poukázať na zručnosť pracovania s týmto cudzím jazykom.

Zhrnutím, táto práca si kladie za cieľ preskúmať daný cestopis ako celok a zároveň ho zanalyzovať hlbšie pre zistenie spôsobu, akým autor sprostredkoval svoje talianske zážitky so zameraním na politické a kultúrne prvky z danej doby.

1. Obdobie Alexandra Dumasa

1.1. Historický kontext 19. storočia

Alexander Dumas starší, vlastným menom Alexandre Dumas Davy de La Pailleterie,² sa narodil v júli roku 1802 v malom francúzskom mestečku Villers-Cotter. Jeho rodičmi boli Marie-Louise-Élisabeth Labouret a divízny generál Alexandre Davy-Dumas de La Pailleterie (1762-1806).³ V roku 1870, na sklonku života sa pobýval v letnom sídle svojho syna Alexandra Dumasa mladšieho, v mestečku Puys, obklopený rodinou, kde aj umrel.⁴

Na základe týchto údajov môžeme Dumasa považovať za osobnosť žijúcu v období 19. storočia. Avšak, Francúzsko 19. storočia prekypovalo rôznorodosťou myšlienkových prúdov, rovnako tak politickými udalosťami. Odhliadnuc od krátkej etapy stodňového cisárstva Napoleona, tak si Francúzsko prešlo od roku 1800 do roku 1900 siedmimi politickými režimami: konzulátom, cisárstvom, reštauráciou vetvou Bourbonovcov, Júlovou monarchiou, druhou republikou, druhým cisárstvom a treťou republikou.⁵ Počas početných invázií a bojov Francúzsko často striedalo rolu premožiteľa a rolu porazeného. Práve preto sa 19. storočie v dejinách javí ako obdobie krajinej nestability.⁶

Veľká časť spisovateľov sa nechala inšpirovať tradíciami 18. storočia a svojimi dielami a jednaním intervedujú do politického a spoločenského boja⁷. Táto skutočnosť bola najzrejmějšía práve v období romantizmu. Náležitým príkladom bol spisovateľ Victor Hugo (1802-1885), ktorý súčasne vystupoval aj ako poslanec. Aj po svojom odchode do exilu v roku 1851 neprestával publikovať svoje diela vyhranené voči aktuálnym situáciám vo francúzskej politike ako v zbierke poézie *Les châtiments (1853)*^{8,9} či v jeho najslávnejších politických pamfletoch proti Napoleonovi III, *Napoléon le Petit (1852)*.¹⁰ Tie vo Francúzsku

---

² ŠRÁMEK, Jiří. *Panorama francouzské literatury: od počátku po současnost*. Brno: Host, 2012, s. 277.

³ SCHOPP, Claude. *Alexandre Dumas, život génia*. Praha: Existencialia, 2004, s. 9.

⁴ SCHOPP, C. *Alexandre*, s. 628-629.

⁵ LAGARDE, André; MICHARD Laurent. *XIXe siècle: les grands auteurs français : anthologie et histoire littéraire*. Paris: Bordas, 2010, s. 7.

⁶ LAGARDÉ, A; MICHARD, L. *XIXe siècle*, s. 7.

⁷ LAGARDÉ, A; MICHARD, L. *XIXe siècle*, s. 7.

⁸ Preklad: *Tresty*.

⁹ LAGARDÉ, A; MICHARD, L. *XIXe siècle*, s. 8.

¹⁰ Preklad: *Napoleon Malý a História jedného zločinu*.

neboli povolené, ale aj tak zaznamenali nemalý vplyv. Tak ako Hugo, aj mnohí ďalší spisovatelia sa snažili prostredníctvom svojich románov viesť boj za republikánske či socialistické hnutia.

Po abdikácii Napoleona (1769-1821) v rokoch 1814-1815 nastala vo Francúzsku doba reštaurácie vetvou Bourbonovcov. Hlavnými faktormi tejto reštaurácie v roku 1814 boli únava z vojny a spojenecká diplomacia. Obnovenie monarchie však bolo prerušené stodňovou vládou Napoleona. S tým prišli aj nové politické otázky. Prísne dodržiavanie Charty požadované liberálnou stranou a rozšírenie slobôd ňou zaručených.¹¹ Krach prvej reštaurácie a následné krátke cisárstvo vniesli na povrch protiklady vo verejnom vnímaní, ale aj nedávne spomienky na revolučné obdobie.¹² Po odchode Napoleona mal byť na trón dosadený Ľudovít XVIII. (1755-1824), brat Ľudovíta XVI. (1754-1793), popraveného počas Veľkej francúzskej revolúcie a svojho nástupcu Karola X. (1757-1836), príslušník kráľovského rodu Bourbonovcov. Ľudovít XVIII. uznal svoje dedičstvo, ale Karol X. sa nerozumne postavil proti nemu.¹³ Pôvodne konštitučná monarchia sa pod vládou Karola X. zmenila na autoritatívny režim (Biely teror). Primárnym problémom bolo odmietanie a neochota pristúpiť k dodržiavaniu ústavných slobôd, čo vyvolalo Júlovú revolúciu v roku 1830 a nastolenie Júlovej Monarchie. Túto historickú udalosť Francúzi nazývajú aj „Trois glorieuses“, kvôli skutočnosti, že táto monarchia bola zrealizovaná počas krátkych troch dní. Dynastia Bourbonovcov bola nahradená rodom Orléans, konkrétne dosadením vojvodu Orléanskeho, ktorý prijal meno Ľudovít Filip I. (1773-1850).¹⁴ Počas Júlovej Monarchie sa začala značne prejavovať bieda robotníckej triedy, čo viedlo k uvedomeniu si sociálnej otázky rovnosti. Tento problém rozdelil politikov na dva tábory. Tí, čo si želali zotrvanie individuálneho vlastníctva a na druhej strane tých, čo trvali na radikálnych reformách.¹⁵ Ľudovít Filip sa ukazuje ako liberál, no napokon víťazí názor mocnej buržoázie, ktorá odmieta akúkoľvek priemyselnú reformu či šírenie ideí mysliteľov ako boli Proudhon (1809-

---

¹¹ LAGARDÉ, A; MICHARD, L. *XIXe siècle*, s. 8.

¹² DUBY, Georges. *Dějiny Francie: od počátků po současnost*. Praha: Karolinum, 2003, s. 454.

¹³ ŠPERKOVÁ, Paulína. *La littérature française du XIXe siècle*: Paulína Šperková. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, Fakulta humanitných vied, 2010, s. 8.

¹⁴ MAUROIS, André. *Dějiny Francie*. Praha: Lidové noviny, 1994, s. 321.

¹⁵ LAGARDÉ, A; MICHARD, L. *XIXe siècle*, s. 8.

1865) a Marx (1818-1883). Malo to za príčinu ďalšiu revolúciu v roku 1848 a nastolenie Druhej Republiky.¹⁶ Dá sa teda skonštatovať, že Dumas žil v skutočne rušnom období.

Francúzsko bolo stále priemyselne-agrárnou krajinou a tempom svojho rozvoja nestačilo na USA, Anglicko či Nemecko. Občania boli nespokojní kvôli biede, čo viedlo k frustráciám a vzbure. Povstaním sa zvrhol kráľovský režim, bola prijatá ústava a výkonná moc bola daná do rúk prezidentovi. Ludovít Napoleon Bonaparte III., synovec Napoleona I. Bonaparte, bol v roku 1848 zvolený za prezidenta 2. Francúzskej republiky a neskôr v roku 1852 bol korunovaný za cisára Druhého cisárstva. Jeho vláda bola pomerne aktívnu, dopomohol Talianskemu kráľovstvu k zjednoteniu sa, zasahoval do Mexickej politiky, modernizoval Francúzsko výstavbou koľajníc, hospicov, budovaním Parížu, rozvíjal sa strojársky, chemický, potravinársky priemysel a rozvoj dopravy. Okrem iného chcel mať silné vojsko, s ktorým napokon bojoval proti zjednoteniu Nemecka vo francúzsko-pruskej vojne. Práve tá mala pre neho fatálne následky. V bitke pri Sedane na neho čakala veľká porážka spolu s následným zajatím a zosadením z trónu v roku 1870.

Napriek snahám zástancov monarchie bola nastolená Tretia republika. Bola to mieru hodná republika, ktorej obdobie trvalo až do roku 1940.¹⁷ Významným úspechom Tretej republiky bola koloniálna expanzia na sever a západ Afriky, na Madagaskar a do Oceánie. V priebehu 19. storočia sa vyjavili tri silné literárne prúdy. Romantizmus, realizmus a symbolizmus. Každému z nich prináležal originálny pohľad na človeka a na svet.

1.2. Romantizmus

Romantizmus sa objavoval po celej Európe koncom 18. a začiatkom 19. storočia v rôznych podobách a obdobiach. Už od 18. storočia boli vplyvy z Anglicka, Nemecka či Škandinávie značné¹⁸ a inšpirujúce pre rozvoj romantizmu v ďalších krajinách. Toto bolo práve obdobie života Dumasa, preto sa dá očakávať, že aj on sa ním nechal inšpirovať.

---

¹⁶ ŠPERKOVÁ, P. *La littérature française*, s. 8.

¹⁷ ŠPERKOVÁ, P. *La littérature française*, s. 9.

¹⁸ MORNET, Daniel. *Histoire générale de la littérature française: (exposée selon une méthode nouvelle). I. Histoire d'ensemble. II. Histoire détaillée des grandes œuvres*. Paris : Larousse, 1925, s. 182.

V klasicizme existovali presné pravidlá a najmä presné princípy, ktorých sa bolo treba presne držať. Naopak, každý romantický autor si tvoril svoju vlastnú myšlienku romantizmu a ich princípy sa často líšili. Napriek tomu nadobudol romantizmus podobu zjednoteného a energického hnutia, ktorého zásady boli jasné. Tento prúd rozhodne zanechal v histórii a kultúre hodnotné stopy a jeho význam nebol značný len svojou kvantitou, ale aj v kvalitou zmien, ktoré priniesol.

Bolo to zložité hnutie, ktorého prvky boli v neustálom konflikte. Na začiatku bolo odvážne vo svojej filozofii a literatúre, no čo sa týka viery a politiky bolo konzervatívne a tradicionalistické. Neskôr, najmä od roku 1830, sa začalo silno znepokojovať a zaoberať sociálnymi reformami a postupne sympatizovalo aj s neveriacimi.¹⁹ Bol to smer plný protikladov, rozporov a politických či národných otázok. Má odpor k tomu, čo ľudia vo vtedajšej dobe obklopovalo, má odpor ku stavu spoločnosti na počiatku storočia, počas obdobia napoleonských vojen. Ľudia dávali svoju nespokojnosť najavo a búrili sa proti neslobode. Práve romantizmus a romantická literatúra nám sprostredkovávali svedectvá o tejto dobe. Spoločenský a literárny vývoj sú jeden od druhého neoddeliteľné. Práve preto sa začiatkom storočia začínali objavovať a tvoriť francúzski romantickí autori.

Romantizmus, rovnako tak aj Dumas, odmietal staré formy a tým usiloval o oslobodenie umenia. Vytváral nové estetické ideály a umelecké metódy, ktorými zasiahol všetky literárne žánre. Do popredia sa dostávali historické poviedky a romány s pohľadom do minulosti, poémy s osobnou reflexiou, eposy, prírodná a milostná lyrika, ako aj dráma, ktorá odvrhovala pravidlá klasickej tragédie²⁰ a od svojho počiatku stála proti klasicizmu.²¹ Na druhej strane romantizmus vo svojej tematike obdivoval minulosť v podobe nostalgického smútku nad starými časmi.²² Mal záľubu v minulosti, v príbehoch často evokovala téma stredoveku a rytierstva, najmä pre ich tajomný charakter.

Autori uprednostňovali prvky ako predstavivosť a citovosť pred klasickým rozumom. Romantizmu nebol obmedzený na technické reformy, ale jeho poprední predstavitelia sa

---

¹⁹ MORNET, D. *Histoire générale*, s. 183.

²⁰ LAGARDÉ, André; MICHARD, Laurent. *Francouzská literatura 19. století*. Praha: Garamond, 2008, s. 10.

²¹ ŠRÁMEK, Jiří. *Dějiny francouzské literatury v kostce*. Olomouc: Votobia, 1997, s. 128.

²² FISHER, Jan Otakar. *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století*. Praha: Academia, 1996, s. 71.

snažili zaviesť do poézie hlavne viac predstavivosti, úprimnosti, prirodzenosti, snov a pocitov.²³ Často vyobrazovaný bol rozpor medzi snami a realitou či harmónia kontrastov.

Postavy boli vyberané z periférií, okrajov miest a ich charaktery boli zidealizované. Hlavný hrdina splýval s autorom, bol neschopný alebo nemal vôbec záujem prispôbiť sa spoločnosti a sťahoval sa do seba. Často bol zobrazený ako výnimočný človek, túžiaci po láske, vyhranený individualista, čo sa neskôr stáva revolucionárom a tým dosahuje ideálu alebo zomiera. Autor v textoch nezobrazoval celú skutočnosť, ale iba to, čo stačí. Jednalo sa o subjektívny prístup. Tento prístup budeme neskôr sledovať aj v časti práce zaoberajúcou sa cestopisom.

1.3. Francúzsky romantizmus

Práve literárny smer romantizmu, ale aj jeho životný štýl sa vo Francúzsku, rodnej vlasti Dumasa, rozmohol počas 19.storočia. Oproti iným štátom ako Anglicko či Nemecko sa prejavil o niečo neskôr, čo bolo spôsobené dôsledkami francúzskej revolúcie, ktorá negatívne ovplyvnila rozvoj tvorivého písania. Tento fakt výstižne zhrnula Czekóová vo svojej práci: *„Francúzsky romantizmus bol nielen literárnym súbojom, ale týkal sa aj politických a národných otázok. S pádom monarchie padol aj neoklasicizmus a heslo novej doby znelo „v novej spoločnosti nová literatúra.“ Francúzski romantici sa začali objavovať ako neurčitá sila proti neoklasicizmu v polovici desaťročia 1810 a v období okolo rokov 1814-1822 už výbuch angломánie strhol celé Francúzsko. Štýl a duch francúzskeho romantizmu v tejto etape pripomínal básnikov nemeckého Sturm und Drang počas obdobia okolo r. 1770. Goethe o tom napísal: „To, čo Francúzi považujú za nový smer v ich literatúre, nie je v podstate nič iné ako odraz toho, čo sa nemecká literatúra pokúšala nájsť už dlhý čas a nakoniec sa jej to podarilo v posledných päťdesiatich rokoch.“²⁴*

Francúzski prozaici ostávali spočiatku vystrašení literárnou revolúciou, ktorú vyhlásil Victor Hugo vo svojom diele *Préface de Cromwell* (1827)²⁵ a následne potvrdil v *Hernani*

---

²³ LANGE, Helene. *Leitfaden für den Unterricht in der Geschichte der französischen Litteratur*. Berlin: L.Oehmigke's Verlag, 1898, s. 101.

²⁴ CZEKÓOVÁ, Eva. *Solomosove sny a vízie* [online]. Brno, 2008 [cit. 2019-06-21]. Dostupné z: <<https://is.muni.cz/th/l7fwy/>>. Diplomová práca. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. s. 11.

²⁵ Preklad: *Cromwell*.

(1830).²⁶ Neskôr boli však romantici presvedčení a odhodlaní zrušiť všetky pravidlá klasicizmu. Podľa príkladu Madame de Staël (1766-1817), ktorej romány a poézia preromantickej literatúry inšpirovali rozvoj romantickej literatúry, sa odvolávali práve na vzor spomínaných Angličanov a Nemcov. Pri čítaní Chateaubrianda (1768-1848) bolo cítiť poéziu kresťanstva, kúzlo melanchólie a prírody a ich malebnú krásu. To, čo v literatúre chceli, bola sloboda vyjadrovania a celkovo vyjadrovanie osobných pocitov či právo hľadať krásu aj v ohavnosti. Táto éra slobody tvorby ovplyvnila všetky žánre: v poézii (Lamartine (1790-1869), Hugo, Vigny (1797-1863), Musset (1810-1857)), v divadle (Hugo, Dumas, Vigny, Musset), v románe (Hugo, Vigny, Stendhal (1783-1842), George Sand (1804-1876), Balzac (1799-1850)), v poviedkach (Augustin Thierry (1795-1856), Michelet (1798-1874)).²⁷

Za hlavných autorov francúzskeho romantizmu sa považovali Charles Nodier (1780-1844), Alphonse de Lamartine, Victor Hugo, François-René de Chateaubriand, Alfred de Vigny, Alfred de Musset, Stendhal a Alexandre Dumas starší.

Cestopis, ktorému bude venovaná pozornosť v tretej kapitole tejto práce, sa v priebehu 19. storočia vyvíjal rovnako ako ostatné žánre. Postava cestovateľa sa čoraz viac stotožňovala s osobnosťou autora.²⁸ Z pôvodne vecno-literárneho žánru so spravodajsko-dokumentárnym charakterom sa vyvinul viac do umeleckej stránky. Práve v období romantizmu sú základom pre vznik cestopisu hodnoverné fakty, presné údaje a súčasne bohatý umelecký opis.²⁹ Pri popise Dumasovho študovaného cestopisu budeme môcť vidieť, ako poňal jeho tvorbu on.

---

²⁶ Preklad: *Hernani*.

²⁷ ABRY, Émile; AUDIC, Charles; CROUZET, Paul. *Histoire illustrée de la littérature Française: précis méthodique. Nouv. éd. augm. et mise a jour*. Paris: Henri Didier, 1926, s. 441-442.

²⁸ LE HUENEN. *Aux raciness du voyage romantique en France*. URL: <<http://www.crlv.org/conference/le-voyage-romantique-de-la-lecture-%C3%A0-l%C3%A9criture>>

²⁹ ŽILKA, Tibor. *Poetický slovník*. Bratislava: Tatran, 1984, s. 315.

2. Život Alexandra Dumasa

2.1. Biografia Alexandra Dumasa

Alexander Dumas starší, vlastným menom Thomas Alexandre Davy de La Pailleterie, bol popredným francúzskym prozaikom a dramatikom obdobia romantizmu. Preslávil sa predovšetkým historickými dobrodružnými románmi a patril k elite francúzskych spisovateľov tohto obdobia. Bol synom mulatského generála prvej republiky, potomka markízu a otrokyne zo San Dominga.³⁰ Jeho kreolský pôvod prezradzovali mierne černošské rysy. Po otcovej smrti v roku 1806 žila rodina v núdzi a s matkou sa presťahovali ku starému otcovi Claudovi Labouretovi (1743-1809) do hotelu U meča, ktorý museli však po jeho smrti opustiť³¹.

Alexander Dumas dosiahol len čiastočné vzdelanie, hlavne kvôli nie veľmi priaznivej finančnej situácii v jeho rodine. Tu sa naskytuje spojitosť s hrdinami z jeho pseudohistorických románov, ktorí sa rovnako túžili dostať z nelichotivej situácie a vďaka svojej snahe a odhodlaniu to nakoniec aj dosiahli. V roku 1813, nastala v jeho živote zásadná zmena. Na základe súdneho rozhodnutia mu bol priznaný šľachtický titul po otcovi a tak sa z Alexandra Dumasa stal oficiálne Alexander Dumas Davy de la Pailleterie.³²

Po skončení školy mu matka zohnala miesto poslíčka u notára Armanda-Juliena-Maxmiliena Mennesona,³³ vďaka čomu sa mladý Dumas dostal do spoločnosti vyššie postavených ľudí. Po príchode do Paríža pracoval najprv ako pisár pre kanceláriu vojvodu Orleánskeho, mal však veľké ambície a veľa plánov. Dokonca sa stal členom romantického spolku okolo Victora Huga, a už vtedy ho priťahovalo primárne divadlo.³⁴ Záujem o tento druh umenia Dumasovi vydržal po celý život. Svedčí o tom aj skutočnosť, že niektoré svoje romány previedol aj na divadelnú podobu.

Alexander si v Paríži užíval bohémsky život plný večierkov. Onedlho Dumas stretol Marie-Catherine Labayovú (1794-1868), belgickú krajčírku a čoskoro sa stal otcom ich syna,

---

³⁰ ŠRÁMEK, J. *Panorama*, s. 277.

³¹ SCHOPP, C. *Alexandre*, s. 18.

³² SCHOPP, C. *Alexandre*, s. 23-25.

³³ SCHOPP, C. *Alexandre*, s. 40.

³⁴ ŠRÁMEK, J. *Panorama*, s. 277.

rovnako slávneho spisovateľa, Alexandra Dumasa mladšieho (1824-1895)³⁵. Dumas, verný svojej záletníckej povesti, nebol schopný prispôbiť sa rodinnému životu a spočiatku sa nezachoval voči svojmu nemanželskému synovi zodpovedne. Napokon, odísť z každého vzťahu za inou ženou bolo to, čím si túto povest' získal.³⁶ Avšak pár rokov po tom čo malého Alexandra aj Marie-Catherine opustil, rozhodol sa vrátiť, uznať Alexandra za svojho syna, stať sa jeho právoplatným poručníkom a zakázať mu vídať matku.³⁷ Počas obdobia ich spolužitia sa Dumas nakoniec oženil s herečkou Idou Ferrierovou, čo vtedy už dvadsaťročný Alexander ťažko znášal a vnímal ako krivdu voči svojej matke. Manželstvo notoricky prelietavého Dumasa nebolo ale znakom jeho lásky, no medzi verejnosťou sa šírili informácie, že Ida Dumasa vytiahla z finančnej tiesne, v ktorej bol napriek ziskom, ktoré mu prinášali jeho knihy a hry.³⁸ Neskôr sa toto manželstvo rozpadlo a syn s otcom si k sebe opäť našli cestu. Alexander nebol zástancom Dumasovho bohémneho života, mal odpor voči jeho sklonom k vychvaľovaniu, nemravnému správaniu a neschopnosti zvládať svoje financie, no vážil si jeho literárne úspechy, ktoré neskôr dosiahol aj on. Na rozdiel od Dumasa, ktorý svoje diela naplňal fantáziou, dobrodružstvom a čerpal zo svojich snov, Alexander sa sústredil na realizmus a námety bral zo skutočnosti.³⁹ Okolo roku 1859 boli otec aj syn rovnako slávni. Podobali sa na seba črtami tváre, statnou postavou ale aj potrebou veľkých slov.⁴⁰

2.2. Tvorba Alexandra Dumasa

Honosný život, večierky a šľachta boli asi tak impozantné a očarujúce, že sa nimi inšpiroval aj vo svojom diele. Vo svojich románoch, ale aj divadelných hrách často zobrazoval svet vysokej šľachty, intrigy či prostredie kráľovského dvora. Dumas dokonca aj vo svojich najtemnejších dielach prinášal istý druh veľmi príjemnej povznesenej atmosféry. Mimoriadny muž plný paradoxov, na pomedzí medzi nevzdelanosťou a géniom, lepšie platený ako všetci jeho kolegovia a pritom utápaný dlhmi a sám vo svojom živote balansujúci

---

³⁵ Pozn. : ďalej Alexander.

³⁶ FIORILLO, Juré. *Slavní Bastardi*. Praha: Fortuna Libri, 2010, s. 151.

³⁷ FIORILLO, J. *Slavní Bastardi*, s. 148-149.

³⁸ FIORILLO, J. *Slavní Bastardi*, s. 152-155.

³⁹ FIORILLO, J. *Slavní Bastardi*, s. 159.

⁴⁰ MAUROIS, André. *Tři Dumasové*. Praha: Mladá fronta, 1966, s. 263.

ako medzi mravným románom a fraškou.⁴¹ Všetko okolo neho bolo obrovské. Počet spolupracovníkov, množstvo diel a zväzkov, ale aj zástup mileniak.

V čase svojho veselého života v Paríži začínal Dumas aj tvoriť a venoval sa hlavne poézii, ale napísal aj zopár vaudevillov ako *Élégie sur la mort du général Foy, la Chasse et l'Amour* (1825). Postupom času opustil písanie poézie a venoval sa próze. Písal drámy, komédie a neskôr prešiel aj k tvorbe takzvaných pseudohistorických románov, s ktorými mu pomáhal profesor histórie Auguste Maquet (1813-1888), s ktorým sa zoznámil v roku 1839.⁴² Pri pohľade na historickú vierohodnosť faktov, uvádzaných v Dumasových románoch zistíme, že vedľa reálnych historických údajov autor použil sériu situácií, ktoré preberal z rôznych kroník a memoárov. To však nie je z umeleckého hľadiska podstatné a nijak mu to nebránilo k vytvoreniu historickej drámy v romantickom duchu.⁴³

Dumas cítil, že moderná scéna vyžaduje prudké a vášnivé divadlo. Skúsil šťastie so svojim dielom *Henri III et sa cour* (1829)⁴⁴, ktoré mu napokon prinieslo veľký spoločenský, finančný ale aj literárny úspech, a stal sa jedným z popredných autorov tej doby. Rovnako tak zožal prvý veľký úspech romantického divadla celkovo, vďaka vyobrazeniu postáv, ktoré spájajú búrlivú vášeň a energiu v deji.⁴⁵ Nasledovalo obdobie tvorby mnohých hier a adaptačných predlôh, v ktorých šikovne pracoval so základnými, ale účinnými divadelnými prostriedkami, ako zmysel pre spád, dialógy a repliky, ktoré vedel nekôr využiť aj pri písaní románov.⁴⁶ Ďalším dôležitým krokom bolo dielo *Antony* (1831), kde sa autor inšpiroval svojim vzťahom s Mélanie Waldor, ktorá vystriedala matku Dumasovho syna, Catherine Labay. Dôležitým prínosom pre modernú drámu bolo znázornenie postavy cudzoložnej ženy v divadle. Sám Dumas o tejto dráme povedal, že je to „hra lásky, žiarlivosti a hnevu“.⁴⁷ Prišlo obdobie ďalších spoluprác, prerobených diel a veľkých prác s témou stredovekého

---

⁴¹ DE BEAUMARCHAIS, Jean-Pierre, COUTY, Daniel, REY, Alain. *Dictionnaire des littératures de langue française, A-D*. Paris: Bordas, 1994, s. 740.

⁴² SCHOPP, C. *Alexandre*, s. 339-340.

⁴³ ŠRÁMEK, J. *Panorama*, s. 277.

⁴⁴ Preklad: *Henrich III. a jeho dvor*.

⁴⁵ ABRY, É; AUDIC, C; CROUZET, P. *Histoire*, s. 535.

⁴⁶ FRIČER, Jaroslav a kol. *Slovník francouzsky píšících spisovatelů: Francie, Belgie, Lucembursko, Švýcarsko, Kanada, Maghreb a severní Afrika, "Černá" Afrika, Libanon, Oblast Indického a Tichého oceánu*. Praha: Libri, 2002, s. 252.

⁴⁷ ŠRÁMEK, J. *Panorama*, s. 278.

cudzoložstva, ako *Richard Darlington, Teresa a la Tour de Nesle* (1832)⁴⁸. Práve posledná uvedená historická dobrodružná dráma sa stretla s triumfálnym prijatím u divákov.

Počas svojich ciest po Švajčiarsku a Taliansku vydal Dumas ďalšie drámy. Spomedzi nich jednu obzvlášť mysterióznu, *Kean ou Désordre et génie* (1836), ktorou dosiahol veľký úspech a uzavrela sériu Dumasových divadelných úspechov. Približne v tomto období väčšina biografii popisovala Dumasov prechod medzi dvoma epochami. Medzi jeho mladosťou a vyzretosťou, ale aj divadlom a románom, ktorý sa chystal prevziať. Románovej tvorbe sa Alexander venoval od konca 30. rokov, no napísal obrovské množstvo románov na pokračovanie, celkom cez 200 zväzkov.⁴⁹ Bolo všeobecne známe, že Dumas nenapísal sám všetky diela, ktoré pod jeho menom vyšli. Pri jeho tvorbe mu pomáhal celý tím spolupracovníkov a jedným z najvýznamnejších bol už vyššie spomenutý Auguste Maquet.⁵⁰

Nerval (1808-1855) poslal za Dumasom profesora dejepisu, novinára a prozaika menom Maquet s návrhom nového románu. Dumas cítil, že tento román má všetko, čo je potrebné aby sa páčil. Bol postavený na fingovaných *Pamätiach d'Artagnanových*⁵¹. Kniha bola spočiatku napísaná Maquetom a následne zväčša prepísaná a rozšírená Dumasom. Vytvorili začiatok cyklu *Trois Mousquetaires* (1844), *Vingt Ans après a Vicomte de Bragelonne*⁵².

Z Dumasových románov pozvoľna vymizla romantická citlivosť ku spoločenským problémom, ktoré charakterizovali jeho drámy. Napokon, sám Dumas zmenil svoje demokratické tendencie na spokojnosť konzervatívneho mešťana. Dumas bol nielen autorom, ale aj nápaditou osobnosťou. Bol vulgárny, samolúby, hlučný, škandalózný a príjemne podivuhodný zároveň. Cestoval po Španielsku za štátne peniaze, poľoval na jarabice na ostrove Elba so synom Jérôme Bonaparte. Bol nútený opustiť Paríž a presťahovať sa do Bruselu, kde pokračoval v písaní hier a románov. Taktiež tam začal spisovať svoje memoáre.

---

⁴⁸ Preklad: *Nesleská veža*.

⁴⁹ FISHER, J. O. *Dějiny*, s. 311.

⁵⁰ ŠRÁMEK, J. *Panorama*, s. 280.

⁵¹ FISHER, J. O. *Dějiny*, s. 311.

⁵² Preklad: *Troja mušketieri, Troja mušketieri po dvadsiatich rokoch, Troja mušketieri po desiatich rokoch alebo Vikomt de Bragelonne*.

Neskôr, v roku 1860, sa jeho domovom na 4 roky stalo Taliansko, kde sa stal priateľom Garibaldiho (1807-1882). Dumas sa v Neapole stal verejne známou osobou, najprv milovanou, potom nenávidenou. Nebola to však jeho prvá výprava do Talianska. Predchádzali jej cesty v rokoch 1834-1836 a neskôr cesty v rokoch 1840-1842.⁵³ Práve počas svojich ciest sa okrem románov a drám venoval aj ďalšej tvorbe, a to cestopisom. Z jeho ciest po Taliansku vydal *Nouvelles impressions de voyage: Quinze jours au Sinai* (1839), *Une année à Florence* (1841), *Le speronare* (1842), a *Le Capitaine Aréna* (1843)⁵⁴.

Posledným románom, ktorý začal Dumas písať v roku 1869, bol *Le Chevalier de Sainte-Hermine*⁵⁵. V tej dobe spisovateľ vážne ochorel a nestihol dielo dokončiť. Celé dielo malo tvoriť poslednú časť trilógie *Les Blancs* a *Les Bleus* (1867)⁵⁶. Dumas po sebe zanechal aj obsiahle zápisky spomienok vydané v rokoch 1852-1856 pod názvom *Mes mémoires*⁵⁷. V roku 1870 sa už na sklonku síl Dumas, úplne bez peňazí, sťahuje z Parížu ku svojmu synovi do malého mestečka na juhu Francúzska. Umiera 5. decembra toho roku, obklopený rodinou v meste Puys⁵⁸.

Úspech Dumasovho diela tkvel hlavne v tom, že dokázal zostaviť fiktívny príbeh, napínavý a dynamický a zasadiť ho do skutočných historických kulís, čím celý dej získal na vierohodnosti a realistikosti.⁵⁹ V tom čase bol Dumas milovaný, no nie úplne pochopený. Na rozdiel od autorov ako Hugo, Sand alebo Delacroix nenájdeme veľa úvah o jeho tvorbe. Avšak samotní umelci okolo neho boli výreční svojimi kritickými úvahami a mnoho uznávaných autorov ho uznávalo.⁶⁰

---

⁵³ DE BEAUMARCHAIS, J.P; COUTY, D; REY, A. *Dictionnaire*, s. 741.

⁵⁴ Preklad: *Dojmy z ciest: Hora Sinai*,

⁵⁵ Preklad: *Rytier zo Sainte-Hermine*.

⁵⁶ Preklad: *Bieli a modrí*.

⁵⁷ Preklad: *Pamäti*.

⁵⁸ ŠRÁMEK, J. *Panorama*, s. 280.

⁵⁹ BRUNEL, Pierre, Yvonne BELLENGER, Daniel COUTY, Philippe SELIER a Michel TRUFFET. *Histoire de la littérature française*. Paris: Borgas, 1986, s. 477.

⁶⁰ JAN, Isabelle. *Alexandre Dumas, romancier*. Paris: Les Éditions Ouvrières, 1973, s. 14.

3. Cestopis ako žáner

3.1. Definícia a funkcia v spoločnosti

Cieľom práce je predstaviť pohľad na Taliansko pomocou rozboru Dumasovho cestopisu, a preto je potrebné si ho zobrazit' ako literárny žáner. Je to žáner, v ktorom autor sprostredkováva, čo videl v cudzej krajine, čo ho odlišuje od iných žánrov. Na rozdiel od bedekru, synonyma pre turistického sprievodcu, nám cestopis dáva informácie o danej oblasti, je však obohatený aj o emotívny a spoznávací zážitok autora.⁶¹ Na rozdiel od románu, ktorý má svoj vlastný svet nepodliehajúci realite, cestopis je podriadený skutočným faktom, ktoré majú prednosť pred fikciou.

Tvorba cestopisných diel sa rozmohla najmä od čias veľkých objavov. V skoršej dobe, kedy cestovanie nebolo bežné ani potrebné, bol vznik cestopisov veľmi ojedinelý. Tento žáner priamo závisí od vonkajších vplyvov, akými sú politika alebo ekonómia, a prosperuje najmä v krajinách otvoreným svetom. Cestopis, ako žáner literatúry faktu, bol zaznamenaný už v staroveku, ako vyobrazovanie vojnových výbojov, následne sa vyvíjal aj v stredoveku a primárne v období renesancie, a to v spojitosti s rozmachom obchodných alebo diplomatických ciest.⁶² Cestopisy z týchto období, rovnako ako tie novodobé (intelektuálne aj umelecké) sú považované za beletriu. Výnimkou je žáner imaginárneho cestopisu, ktorý má skôr prvky literatúry Sci-fi.⁶³

Cestopis sa rozvíja v dvoch etapách. Prvou je samotná cesta, pri ktorej autor prichádza do styku s novými udalosťami, miestami či javmi, ktoré objavuje a skúma. Potom je tu druhá časť, a to rozprava, v ktorej autor predstavuje udalosti, ktoré sa odohrali počas jeho cesty, opisuje javy a objasňuje skutočnosti, spojené s miestom, kde sa nachádza alebo ktoré videl. Avšak, to čo rozpráva by malo byť verným a presným obrazom skutočnosti. Z toho vyplýva, že subjektivita ostáva v pozadí, pocity alebo názory autora musia byť pri pozorovaní reality čo najviac potlačené. Cestopis, zameraný na dôkladnú súhru podaných slov a videných vecí, je preto považovaný za objektívny. Dôraz, kladený na správnosť faktov, je dôležitý práve

---

⁶¹ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004, s. 75.

⁶² LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Jinočany: Nakladatelství H a H, 2002, s. 46.

⁶³ LEDERBUCHOVÁ, L. *Průvodce*, s. 47.

preto, že cestopis má aj svoj didaktický účel, chce niekoho niečo naučiť. S výnimkou niektorých typov cestopisov, sa väčšinou predpokladá prítomnosť čitateľa, ako príjemcu informácii. Rovnako tak aj Dumas pri svojom rozprávaní komunikuje so svojimi potencionálnymi čitateľmi, ako napríklad: „*Aby sme previedli našich čitateľov týmto historickým výskumom, poskytneme im veľmi neobyčajnú ukážku.*“⁶⁴ alebo „*Naši čitatelia môžu preskočiť nasledujúcu kapitolu, [...] Prídu tým len o priemerne zábavnú historickú esej.*“⁶⁵

Na dosiahnutie oboch spomínaných cieľov, dôveryhodnosť faktov a užitočnosť, autor využíva viaceré postupy. Najčastejším a zároveň najefektívnejším je opis - krajín, zvykov, predmetov, atď. Na rozdiel od románu, kde má druhoradú funkciu, opis v cestopise zohráva podstatnú úlohu. Umožňuje cestovateľovi sprostredkovať svoje pozorovania a predať svoje poznatky čitateľovi. Nie je to však jednoduchá vec, pretože opisovaná realita je nová, cudzia a pomenovanie toho, čo človek nepozná, nie je ľahkou úlohou. Pisateľ môže hovoriť iba na základe vlastných vedomostí, práve preto pri opise nových skutočností môže pre prirovnávanie používať často niečo, čo on aj jeho čitatelia už poznajú, či už fakty historické, literárne alebo kultúrne: „*Florenca je tým, čím boli Benátky za čias Candida, miestom stretnutí zosadených kráľov.*“⁶⁶ Pre vytvorenie dôveryhodného opisu, je vždy základom vlastný zrakový vnem, charakteristický následným popisom situácie. Ďalším zdrojom je takzvaná ústna referencia, príbehy súvisiace s navštíveným miestom, a nakoniec aj literárne referencie, obsahujúce odborné kultúrno-historické či geografické rozpravy alebo odkazovanie na cestopisy iných autorov z rovnakého miesta.⁶⁷ Napriek akejkoľvek snahe o objektivitu, tým že autorov opis je viazaný na jeho vlastné a jedinečné vnímanie okolia, cestopis bude vždy obsahovať zároveň aj prvky subjektivity.

---

⁶⁴ „*Pour guider nos lecteurs dans cette recherche historique, nous allons en donner un extrait assez curieux.*“ DUMAS, Alexandre. *Une année à Florence*. Nouvelle édition. Paris: Michel Lévy Frères, 1861, s. 56. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁶⁵ „*Nos lecteurs peuvent sauter par dessus le chapitre suivant, [...] Ils n’y perdront qu’une dissertation historique médiocrement amusante.*“ DUMAS, A. *Une année*, s. 58. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁶⁶ „*Florence est en tout temps ce qu’était Venise du temps de Candide, le rendez-vous des rois détrônés.*“ DUMAS, A. *Une année*, s. 182. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁶⁷ MOCNÁ, D. *Encyklopedie*, s. 75.

Práve aj spomínaná subjektivita je problematická pre jeho presné žánrové ukotvenie. Stojí niekde na rozmedzí umeleckej literatúry a tej odbornej. „*Některé současné slovníkové výklady dokonce již v úvodu sdělují, že „formální definice žánru není možná“, případně pojem chápou značně velkoryse. V důsledku toho nezřídka zavádí i nové, širší označení cestopisná literatura (travel writing / narrative, récit de voyage, Reiseliteratur).*“⁶⁸ Toto medzné postavenie spôsobuje, že cestopis predstavuje predmet záujmu rozličných oborov. Pre neliterárne obory značí významný prostriedok zobrazovania dovej mentality ľudí, ktorí boli pozorovateľmi kultúrnych aj historicko-umeleckých zmien.⁶⁹

3.2. Cestopisy z oblasti Talianska

Cestovateľov z pravidla priťahovali vzdialené krajiny, neznáme kultúry a neprebádané miesta. Taliansko, ktoré je hlavným predmetom skúmania tejto práce, priťahovalo najväčší záujem cestovateľov počas 19. storočia. Nebolo vzdialenou, ani neznámou krajinou, no ponúkalo možnosť, ako v nie až tak vzdialenej krajine hľadať a pozorovať zdroje a vzory vlastnej kultúry. Putovať po tejto oblasti bolo príležitosťou spoznávať počiatky európskej histórie, ako aj vidieť jej najcennejšie umelecké výtvory. Motívy cesty sa pre cestovateľov častokrát líšili. Taliansko totiž skrývalo mnoho lákadiel, akými sú prirodzene sväté miesta, spomínané dejiny, oslňujúce barokové a renesančné umenie, architektúra, ale aj pozoruhodné a unikátne miesta, ako sopky Vezuv či Etna alebo mestá ako Pompeje, s pozostatkami z dôb antiky.⁷⁰ Okrem toho ponúkala aj množstvo aktivít, ktoré lákali šľachtických cestovateľov, ako možnosť vzdelávania sa na univerzitách, šľachtických akadémiách, jazdiarne, školy šermu a podobne.⁷¹

Cesty do Talianska boli v tomto období početné, ale autorom, pre ktorého sa táto krajina stala jednou z kľúčových tém v jeho dielach, bol Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832), ako môžeme vidieť napríklad v jeho diele *Viléma Meistera létá učednická (1796)*, Goethe

---

⁶⁸ FAKTOROVÁ, Veronika. *Mezi poznáním a imaginací: podoby obrozenského cestopisu*. Praha: ARSCI, 2012, s. 5.

⁶⁹ FAKTOROVÁ, Veronika. *Mezi poznáním*, s. 6.

⁷⁰ FAKTOROVÁ, Veronika. *Mezi poznáním*, s. 181-182.

⁷¹ KUBEŠ, Jirí. *Náročné dospívání urozených: kavalírské cesty české a rakouské šlechty (1620-1750)*. Pelhřimov: Nová tiskárna, 2013. s. 14.

pre vyobrazenie toho, čo videl a ako to vnímal, často kládol pozorované javy do kontrastov a hľadal v nich protiklady – kontrast prírody na severe a juhu Talianska, poľnočná krajina oproti tej dennej. Jeho záujem o Taliansko vrcholí v cestopise *Italienische Reise (1816-1817/1829)*⁷² zameraným na cestu za svätými miestami antiky. Nezaujímal sa však len o pamiatky ako také, ale pridával k nim aj zmienky o ich duchovnom odkaze, citácie starých básnikov, ich entuziastické popisy ako aj opisy umeleckých skvostov. Z toho vznikol veľkolepý obraz antického obdobia, ktoré bolo podľa Goetheho dokonalým vzorom pre súčasnosť. Jeho diela o cestách Talianskom boli skutočne považované za ideál, model, toho ako stvárniť cestovateľský zážitok. Či už spôsobom, ako poňať tvorbu samotného cestopisu alebo sa nechať inšpirovať navštívenými miestami a putovať krajinou v jeho šľapajach. Pre Goetheho bolo v cestopise rovnako veľmi dôležité zachytiť subjektívny zážitok z priestoru. Z tejto prevahy subjektívnych emócií nad celkovou objektivitou diela, bolo občas jeho dielo *Italienische Reise* považované za žánrovo nehodné cestopisu a bolo skôr brané ako umelecká autobiografia či autobiografický denník.⁷³

Dumas sa nikde konkrétne nezmieňuje, že by sa Goethem inšpiroval pri tvorbe svojich cestopisov,⁷⁴ ale prvky zo spomínaného cestopisného ideálu môžeme nájsť aj v jeho diele. Rovnako ako Goethe, využíva antitéz, napríklad pri vyobrazení Florencie ako mesta úplne odlišného počas letných a zimných mesiacov: „*Florenzia má dve stránky: letnú a zimnú. Preto je potrebné zostať vo Florencii rok a zažiť obe protikladné obdobia, aby sme poznali mesto kvetov v oboch jeho tvárach.*“⁷⁵ A preto každé z týchto období popisuje v samostatných kapitolách. Florenciu, prázdnu počas horúcich letných mesiacov a život

---

⁷² Preklad: *Cesta do Talianska*.

GOETHE, Johann Wolfgang. *Italská cesta*. Přeložil Věra MACHÁČKOVÁ-RIEGEROVÁ. Praha: Odeon, 1982. Knihovna klasiků.

⁷³ FAKTOROVÁ, V. *Mezi poznáním*, s. 183-186.

⁷⁴ Pozn. : Či už v študovanom cestopise alebo cielene hľadaných informáciách. Predpokladám však, keďže boli Goetheho cestopisy v tej dobe tak populárne, že z nich vzišiel model pre ich tvorbu, tak aj Dumas musel mať o nich povedomie a prvky, v ktorých sa zhodujú asi nebudú úplne náhodné. Obdobný, no taktiež faktmi nepodložený názor, som si všimla aj u Xaviera Bernier v jeho práci *Sur les pas d'Alexandre Dumas*, skúmajúceho Dumasove cestopisy venované Švajčiarsku a Alpám: „*S'il faut chercher une parenté, c'est sans doute chez Goethe, et à tout le moins dans son troisième Voyage en Suisse et dans les Alpes (1797).*”

⁷⁵ „*Florence a donc deux aspects : son aspect d'été, son aspect d'hiver. Il faut en conséquence être resté un an à Florence, ou y être passé à deux époques opposées, pour connaître la ville des fleurs sous sa double face.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 172. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

bežných dní.⁷⁶ Následne nato spoznáme mesto v jeho charakteristickom svetle, v období od novembra do marca, kedy je počasie oveľa znesiteľnejšie a mesto je plné cestovateľov, najmä Angličanov, Rusov a Francúzov, pričom domácich obyvateľov takmer nebadá.⁷⁷ Ďalší z prvkov Goetheho cestopisov, ktorý sa u Dumasa vyskytuje je systematické obohacovanie čitateľa o históriu spätú s pamiatkami a miestami, ktoré navštívil. Dumas dopĺňa väčšinu z nich svojimi bohatými vedomosťami, anekdotami, historickými faktmi, rozhovormi s ľuďmi, ktorí danú udalosť zažili alebo dokonca aj historickou esejou. Tento jav je prítomný v skutočne celom diele a tým poskytuje celistvý obraz o oblasti Toskánska z doby renesancie. Ako jeden z mnohých takýchto monumentov, ktoré sa v diele vyskytujú, uvediem sochu Ferdinanda I. Medicejského v meste Livorno, ktorá Dumasa viedla k vyrozprávaniu príbehu tohto panovníka a jeho predchodcu: „*Socha Ferdinanda I. stojí na Place de la Darse. Keďže o Livorne nemám čo povedať, využijem túto príležitosť na porozprávanie príbehu o druhom následníkovi toskánskeho Tibéra*⁷⁸, *ako aj príbeh Františka I., jeho brata a Biancu Capello, jeho švagrinú.*“⁷⁹ Nechýbajú ani opisy, z ktorých je cítiť jeho nadšenie a uchvátenie daným miestom, ako pri veži San-Miniato-al-Tedesco: „*San-Miniato-al-Tedesco je kolískou rodu Bonaparte. Z tohto hniezda vzlietol ten kráľ orlov, ktorý sa vrhol na svet; a, jedna zvláštnosť! Práve do Florencie, na úpäť San-Miniato, sa vďaka bratskej pohostinnosti veľkovojevodu Leopolda II. všetci*⁸⁰ *z rodu vrátili umrieť.*“⁸¹ Ďalej, tak ako Goethe hľadal a poukazoval na ideály z antiky. Nesústredil sa však na dejiny antiky ako takej, ale často prirovnával charaktery osobností, o ktorých rozprával k tým antickým: „*Niekoľko krokov pred Hawkwoodom je Danteho portrét ; je to jediná pamiatka,*

---

⁷⁶ DUMAS, A. *Une année*, kapitola Florence. s. 168-176.

⁷⁷ DUMAS, A. *Une année*, kapitola La Pergola. s. 176-186.

⁷⁸ Pozn.: Dumas prirovnáva Cosima I. Medicejského ku cisárovi Tiberiovi. Ďalej toto prirovnanie vysvetľuje na s. 240. tohto diela.

⁷⁹ „*C'est sur la place de la Darse que s'élève la statue de Ferdinand Ier. Comme je n'ai pas grand'chose à dire sur Livourne, j'en profiterai pour raconter l'histoire de ce second successeur du Tibère toscan, ainsi que celle de François Ier son frère, et de Bianca Capello sa belle-sœur.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 120. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁸⁰ Pozn.: Podľa dohľadných informácií, z veľkého rodu Bonaparte, je Florencia miestom úmrtia iba Jozefa Bonaparte a Karolíny Bonapartovej. Ludovít Bonaparte umrel blízkom meste Livorno.

⁸¹ „*San-Miniato-al-Tedesco est le berceau de la famille Bonaparte. C'est de cette aire qu'est partie cette volée d'aigles qui s'est abattue sur le monde; et, chose étrange! c'est à Florence, c'est-à-dire au pied de San-Miniato, que les Napoléon, grâce à l'hospitalité fraternelle du grand duc Léopold II, reviennent tous mourir.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 167. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

ktorú kedy republika zasvätila Homérovi stredoveku.“⁸² Tieto prirovnania Dumas nedával len osobám, ale aj mestám či okolnostiam, v ktorých sa nachádzali: „*Florenca sa ocitla v rovnakej situácii ako Rím po smrti Caesara: ,Tyran už neexistoval, ale už viac neexistovala ani sloboda.*“⁸³ Taktiež sa dá povedať, že videl v tejto dobe staroveku vzor, napríklad ako by znovuzrodenie podľa vzoru Atén mohlo pomôcť Florencii v časoch zdanlivého úpadku:⁸⁴ „*Florenca sa stala mdlou a pôžitkárskou; Florenca mala gréckych učencov, erotických básnikov, obscénne obrazy a vyzývavé sochy. Do tohto všetkého bolo potrebné vnieť železo a oheň; bolo potrebné priviesť Florentínčanov späť k antickej jednoduchosti; bolo potrebné zničiť Atény a z jej trosiek znovu postaviť Spartu.*“⁸⁵

---

⁸² „À quelques pas en avant de Hawkwood est un portrait de Dante ; c'est l'unique monument que la république ait jamais consacré à l'Homère du moyen-âge.” DUMAS, A. *Une année*, s. 191. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁸³ „Florence se trouva dans la même situation que Rome après la mort de César : « Il n'y avait plus de tyran, mais il n'y avait plus de liberté. » “DUMAS, A. *Une année*, s. 240. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁸⁴ Pozn. : Príčiny tohto úpadku predstavuje Procacci v *Dějínách Itálie* na s. 137.

⁸⁵ „Florence s'était faite molle et voluptueuse ; Florence avait des savans grecs, des poètes érotiques, des tableaux obscènes, et des statues effrontées. Il fallait porter le fer et le feu dans tout cela; il fallait ramener les Florentins à la simplicité antique; il fallait détruire Athènes, et avec ses débris rebâtir Sparte.” DUMAS, A. *Une année*, s. 269. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

4. Une année à Florence

4.1. Analýza diela

Toto cestopisné dielo, ako samostatná kniha, nie ako súčasť početných sérii či zbierok, vyšlo po prvýkrát v roku 1841 pod názvom *Souvenirs de voyage (Italie)* nakladateľstvom Soc. Belge de librairie, Brusel. Následne bol vydávaním poverený nakladateľ Michel Lévy, Paríž, 1851, s názvom *Impressions de voyage, par Alexandre Dumas. Une année à Florence*. O desať rokov neskôr, 1861, bolo dielo editované rovnakým vydavateľom s dotatkom k názvu *Impressions de Voyage. Une Année à Florence par Alexandre Dumas. Nouvelle édition*. Práve verzia z roku 1861 bola podkladom pre túto prácu. Ďalšie vydanie s rovnakým vydavateľstvom i názvom prišlo v roku 1867. Neskôr bolo opakovane vydané aj v rokoch 1883, 1925 pod Calman-Lévy, Paríž, a aktuálne najnovšiou verziou z roku 1991 je vydanie od F. Bourin, Paríž. V roku 1920 bol cestopis preložený do anglického jazyka a v roku 2015 aj do poľštiny ako *Rok we Florencji* a vydané Hachette Polska, cop. vo Varšave.⁸⁶

Jednou z hlavných charakteristík tohto diela, ktoré vzniklo počas prvých rokov Dumasových ciest po Taliansku,⁸⁷ je obrovská dokumentárna práca, ktorú autor vytvoril s podporou učencov a literátov z Gabinetto Vieusseux vo Florencii, miestom stretnutí a dokumentácie slávnych cestovateľov v 19. storočí. Používanie obrovského množstva zdrojov bolo súčasťou Dumasových obvyklých pracovných metód. To bolo zároveň aj jeho motiváciou pre cestovanie. Utváranie si obrazu a zbieranie informácií o súdobom stave krajiny.⁸⁸ Napokon aj Dumas, v študovanom cestopise, sám o sebe povedal, že cestuje preto, aby sa vzdelával.⁸⁹

---

⁸⁶ Informácie dohľadane na stránke WorldCat:

URL: < <https://www.worldcat.org/> >.

⁸⁷ Viz kapitola 2.2. tejto práce.

⁸⁸ Jiří Pelán vo svojich *Kapitolách z francouzské a italské literatury* (s.45) spomína Dumasa ako spolu s Nervalom podnikli cestu do Nemecka, s jediným cieľom, a to zhromaždením materiálov k tvorbe drámy *Leo Burckart*, ktorú chceli napísať spoločne a vyobraziť v nej politicko-morálny stav nemeckej spoločnosti po napoleónskych vojnách.

⁸⁹ „Je voyage pour m'instruire, [...]” DUMAS, A. *Une année*, s. 5.

Pre vyobrazenie dejín Florencie, sa Dumas ponoril do kroník 14. a 16. storočia, ako aj do diel najslávnejších historikov, ktorí zažili zrod tohto mesta.⁹⁰ Hlavnými oporami diela, na ktorých sa autor opakovane odkazuje, sú Giovanni Villani (1276/1280-1348) : „[...] pretože, ako povedal Villani, nebolo tam jedinej, ktorá by neprišla o syna, brata či manžela.“⁹¹, Niccolò Machiavelli (1469-1527) : „Podľa Machiaveliho bol tento deň nakoniec stanovený na 26. apríla 1478.“⁹², Benedetto Varchi (1502/1503-1565) : „Vynaložil toľké úsilie na to, aby privodil vojnu v meste Lucca, až Varchi o ňom hovorí, že vďaka svojim viditeľným cnostiam a tajným nerestiam sa mu podarilo stať sa veliteľom a takmer aj princom republiky, už viac zotročenej než slobodnej.“⁹³ alebo Sismondi (1773-1842) či Giorgio Vasari (1511-1774): „Vybavený mojim sprievodcom Florenciou, knihou od Vasaria a Républiques italiennes⁹⁴ od Simonda de Sissmondi, [...]“⁹⁵ Okrem toho vychádzal aj z kroniky Caffara (1080-1164)⁹⁶ či dobových dokumentov, napríklad z listov komunikácie⁹⁷ medzi Dantom Alighierim (1265-1321) a Cangrande I. della Scala (1291-1329)⁹⁸, ktoré zanechal historik Sagacius Mutius Ganata. Vďaka takto starostlivo vyberanej literatúre mal Dumas dostatok materiálu, aby vierohodne opísal všetky historické udalosti predstavené v tomto diele. Otázkou, ktorá nie je nikde priamo zodpovedaná, je či pri svojich talianskych cestách zároveň aj ovládal taliančinu. Strávil v Taliansku niekoľko rokov v 40. aj 60. rokoch 19. storočia, napísal *I Borboni di Napoli (1862-1864)* v taliančine a dielo nebolo ani preložené do

---

⁹⁰ LEVANTIS Laetitia. *La Renaissance Florentine vue par Alexandre Dumas*. Université de Provence - Aix-Marseille I, 2003. Mémoire.

Informácie z práce dostupné na stránke Société d'Amis d'Alexandre Dumas. 1998-2010.

URL: <http://www.dumaspere.com/pages/dictionnaire/annee_florence.html>

⁹¹ „[...] car, dit Villani, il n'en était une seule qui n'eût perdu un fils, un frère ou un mari.“ DUMAS, A. *Une année*, s. 155. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁹² „Ce jour fut enfin fixé au 26 avril 1478 selon Machiavel.“ DUMAS, A. *Une année*, s. 208. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁹³ „Aussi avait-il fait, pour amener la guerre de Lucques, de tels efforts, que Varchi dit de lui, qu'avec ses vertus visibles et ses vices secrets, il arriva à se faire chef et presque prince d'une république déjà plus esclave que libre.“ DUMAS, A. *Une année*, s. 222. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁹⁴ Pozn. : Historické dielo, *Histoire des républiques italiennes du Moyen-Âge* – celkovo 16 zväzkov.

⁹⁵ „Muni de mon guide de Florence, de mon Vasari et de mes Républiques italiennes de Simonde de Sismondi, [...]“ DUMAS, A. *Une année*, s. 187. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

⁹⁶ DUMAS, A. *Une année*, s. 141.

⁹⁷ DUMAS, A. *Une année*, s. 194-196.

⁹⁸ Dante Alighieri pobýval v azyle na Cangrandeho zámku plnom vyhnančov počas doby svojho exilu z Florencie.

francúzštiny,⁹⁹ v diele *Le Spenore* boli identifikované všetky talianske zdroje, z ktorých Dumas čerpal, aby mohol naplniť svoj príbeh historickými anekdotami a napokon aj v skúmanom diele, ako bolo spomenuté sa odkazoval aj na talianskych autorov či historikov. Toto by nikdy nebolo možné bez dôkladnej znalosti talianskeho jazyka.¹⁰⁰

Dumas sa jasne vyzná v starodávnych florentských kronikách, čo dokazuje spoľahlivosť jeho práce, okrem toho vyniká taktiež v umení pretvoriť historický fakt na romantický obraz, čím spája prvky historického románu a cestopisu. Tento jav môžeme pozorovať napríklad pri príbehu o mníchovi Savonarola (1452-1498). Dumas sa nezameriava príliš podrobne na jeho reformátorskú činnosť, ale na podstatné skutočnosti o jeho živote spojené s náboženským zapálením. Pozornosť upriamuje na jeho obdobie na výslní, kedy sa stal „výnimočným“ vďaka svojim proroctvám, ktoré vyhlasoval za Božie zjavenia. No táto výnimočnosť sa mu stala nakoniec aj osudnou a bol odsúdený za dokázané kacírstvo. Ľud k nemu už nevzhladal, ale chystal sa ho upáliť. Ostal sám, všetci ho zavrhlí, no Savonarola¹⁰¹ napriek tomu umiera zmierený a verný sám sebe.¹⁰²

Dumasova prezentácia nie je chronologická, nebolo jeho prioritou ukázať čitateľovi dejiny v časovej súslednosti, ale zameriaval sa budovy a pamiatky, ktoré počas cesty navštevoval a podľa nich postupoval aj v objasňovaní histórie: „*Moja viera v dejiny ma zaviedla najskôr tam, kam ma volali moje spomienky.*“¹⁰³ „*Po príchode do mesta zvyčajne navštívim, ako prvé dve miesta, katedrálu a radnicu. Celá politická a náboženská história ľudu je obvykle sústredená okolo týchto pamiatok. [...] Tak trochu som obrátil chronologický poriadok, [...] ale so všetkou ctou každému pánovi, je správne, že pán nebies by mal predchádzať pánom zeme.*“¹⁰⁴ To však neznamená, žeby úryvky z dejín boli absolútne

---

⁹⁹ Le site web Alexandre Dumas père.

URL: <<http://www.cadytech.com/dumas/work.php?key=660>>.

¹⁰⁰ Société des Amis d'Alexandre Dumas.

URL: <<http://www.dumaspere.com/pages/forum/forum/thread.php?tid=263>>.

¹⁰¹ Pozn. : Významné udalosti jeho života smerujúce k spomínanej tragickej poprave podáva taktiež Giuliano Proccaci v diele *Dějiny Itálie*. s. 101-106.

¹⁰² DUMAS, A. Une année, s. 264-277.

¹⁰³ „*Ma religion pour l'historique m'avait d'abord conduit où m'appelaient mes souvenirs;*“ DUMAS, A. Une année, s. 103. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁰⁴ „*Mes deux premières visites, en arrivant dans une ville, sont ordinairement pour la cathédrale et pour l'hôtel-de-ville. En effet, toute l'histoire religieuse et politique d'un peuple est ordinairement groupée autour de ces monumens. [...] J'intervertissais tant soit peu l'ordre chronologique, [...] mais à tout seigneur tout*

náhodné. V skutočnosti Dumas poskytuje naozaj ucelený obraz o histórii z navštívanej oblasti, len je potrebné si na to počkať v rámci deja knihy. Napríklad, čo sa týka Mediciovcov, rodu vládnuceho v Toskánsku viaceré generácie, na ten sa autor zamerl veľmi podrobne, ale pri predstavovaní sa nedržal poradia rodovej línie. Začal prvými príbehmi o Františkovi I. Medicejskom (1541-1587) a jeho mladšom bratovi Ferdinandovi I. Medicejskom (1549-1609).¹⁰⁵ Následne prešiel ku dávnejšej histórii rodu¹⁰⁶, život Cosima Medicejského, taktiež nazývaný II Vecchio (Starý) (1389-1464), s ktorým, podľa Dumasa, prišla aj brillantná éra republiky. Spolu s ním predstavil aj ďalších členov, syna Petra I. Medicejského (1416-1469)¹⁰⁷, jeho synov Juliana Medicejského (1453-1478), zavraždeného pri sprishananí rodu Pazzi, a Lorenza I. Medicejského (1449-1492)¹⁰⁸, ďalej pápeža Klementa VII. (1478-1534)¹⁰⁹ a Alexandra I. Medicejského (1510-1537), ktorý sa stal po sobáši v roku 1536 s Markétou Parmskou (1522-1586) (mylne uvedenou ako Markétou Habsburskou (1480-1530))¹¹⁰ prvým vojvodom Florencie. A napokon, ku koncu knihy sa opäť dostáva k ďalšej významnej osobnosti z neskoršieho obdobia rodu, a tou je Cosimo I. Medicejský (1519-1574)¹¹¹, otec už spomínaných Františka a Ferdinanda, druhý vojvoda Florencie, následne prvý veľkovojskova Toskánska. Môžeme pozorovať, že Dumas čitateľovi sprostredkováva podrobné informácie a celistvý prehľad o vládcoch na území Florencie, ale podáva ich postupne, podľa pamiatok a miest, ktoré sa k nim ikonicky viažu.

---

honneur, et il est bien juste que le seigneur du ciel passe avant les seigneurs de la terre.” DUMAS, A. *Une année*, s. 187. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁰⁵ DUMAS, A. *Une année*, s. 120-138.

¹⁰⁶ DUMAS, A. *Une année*, s. 220-234.

¹⁰⁷ Pozn. : nazývaný Pierre le Goutteux, nekôr aj Pierre Insensé.

¹⁰⁸ Pozn. : nazývaný Laurent le Magnifique – Lorenzo Nádherný.

¹⁰⁹ Pozn. : vlastným menom Giulio di Giuliano de Medici.

¹¹⁰ „*Malheureusement, Charles-Quint avait été élu empereur en 1519, et il avait besoin d’être couronné. Or, l’intérêt rapprocha ceux que l’intérêt avait séparés. Clément VII s’engagea à couronner Charles-Quint, et Charles-Quint s’engagea à prendre Florence et à en faire la dot de sa fille naturelle, Marguerite d’Autriche, que l’on fiança à Alexandre.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 225.

Avšak, nemanželskou dcérou cisara Svätej Ríše Rímskej a španielskeho kráľa Karola V. bola Markéta Parmská, nie Markéta Habsburská.

¹¹¹ DUMAS, A. *Une année*, s. 240-255.

4.2. Pohľad na dielo

*Une année à Florence*¹¹² je cestopisné dielo Alexandra Dumasa, ktoré je venované Florencii, mestu kvetín, navštíveným Dumasom v roku 1835. Samotné vysvetlenie tohto pomenovania Florencie sa v knihe nedozvieme, autor sa namiesto toho odkazuje na Celliniho.¹¹³ Prípadne, ako jednu z možností uvádza pri katedrále Sainte Marie des Fleurs, že by mesto mohlo byť vystavané na poli ruží: „*A tak sa začala stavať nová katedrála, pod pôvabným vzývaním Sainte-Marie-des-fleurs, s menom, ako hovoria jedny, na spomienku poľa ruží, na ktorom bola vystavaná Florencia, a iný zas, že na počesť ľalie, z ktorej vyrobila svoje zbrane.*“¹¹⁴

Kniha sa začína kapitolami na nadväzujúcimi na Dumasov predošlý cestopis *Impressions de voyage dans le midi de la France*¹¹⁵ zaznamenávajúci cestu po území Provénsalska, ktorú autor absolvoval v roku 1834. Práve ten odštartoval Dumasovu sériu cestopisov. 15. októbra 1834 Alexander Dumas opustil Paríž v spoločnosti Jadina Godefroy (1805-1882), talentovaného krajinára a bulteriéra Mylorda. Ich cesta mala smerovať na juh Francúzska a odtiaľ do Talianska. Cieľom vzniknutých cestopisov bolo podať rozpravu o histórii, umení a architektúre, miestnych kuriozitách či etnológii, obohatenú o miestne príbehy. Dumasova vášeň pre cestovanie je dobre známa. Počas svojho života podnikol mnoho fascinujúcich ciest a niekoľko z nich aj veľmi vzdialených (Kaukaz, Rusko, hora Sinaj).¹¹⁶ *Le midi de la France* je prvou časťou výpravy do Talianska, ktorá je následne zdokumentovaná v cestopisoch *Une année à Florence (Toskánsko)*, *Le Speronare (Sicília)*, *Le capitaine Aréna (Liparské ostrovy a Kalábria)* a *Le Corricolo (Neapolské kráľovstvo)*.¹¹⁷ V študovanom cestopise podáva konkrétne pohľad o ceste cez miesta – Marseilles, Cuges, Rougiez, Toulon, Hyères, Fréjus, Antibes, Nice, Var, Sardínske kráľovstvo, Monacké kniežactvo, Ventimiglia,

---

¹¹² Preklad: *Rok vo Florencii*.

¹¹³ „*Florence est le pays des fleurs ; demandez plutôt à Benvenuto Cellini.*“ DUMAS, A. *Une année*, s. 174.

¹¹⁴ „*La nouvelle cathédrale commença donc de s'élever, sous la gracieuse invocation de Sainte-Marie-des-Fleurs, nom qu'elle reçut, disent les uns, en souvenir du champ de roses sur lequel Florence fut bâtie, et, disent les autres, en honneur de la fleur de lis dont elle a fait ses armes.*“ DUMAS, A. *Une année*, s. 188. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹¹⁵ Časť zo série - *Dojmy z ciest - po strede Francúzska*.

¹¹⁶ Vychádzajúc z Dumasových cestopisov – *Impressions de voyage: Le Caucase, Impressions de voyage en Russie, Impressions de voyage: Quinz jours au Sinäi*.

¹¹⁷ Delphine Dubois - Société d'Amis d'Alexandre Dumas. 1998-2010.

URL: < http://www.dumaspere.com/pages/dictionnaire/midi_france.html >.

Bordighera, Sanremo, Oneglia, Alassio, Albenga, Savona, Cogoletto, Pegli, Janov, Livorno a Florencia.

Prvých pár kapitol študovaného cestopisu, pripomínajú Dumasovu provensálsku cestu, začínajúcu v Marseille, a sú akýmsi úvodom, pred príchodom Dumasa na územie Talianska. Pri tejto ceste natrafili na problémy pri prekračovaní hraníc Francúzska a Monaka, kde danú príležitosť autor využil na uvedenie stručnej histórie Monackého kniežactva a Sardínskeho kráľovstva. Tieto kapitoly sú nasledované historickým predstavovaním vzniku Talianskych republík v 11. a 12. storočí, ktoré predchádzali kapitolám venovaným už samotnému toskánskemu hlavnému mestu. Samostatné kapitoly počas cesty do Florencie venoval taktiež na krátke rozpravy o meste Livorno a Janov, úzko spojeným s Pisou.

Kniha pokračuje dejom, ktorý je venovaný už pobytu vo Florencii, čo dáva dielu svoje meno. Dumas opisuje umelecké diela a pamätihodnosti miest, ktoré navštívil, čo mu umožňuje pripomenúť historické súvislosti s ich tvorbou. Dumas brilantne využíva premostovanie medzi týmito pamiatkami a udalosťami, ktoré popisujú bohatú históriu mesta, na ktorú neustále upriamuje pozornosť. Konkrétne vo Florencii zoznamuje svojho čitateľa s hlavnými pamiatkami mesta, ako s katedrálou Sainte Marie des Fleures,¹¹⁸ ktorá pri svojej ohromujúcej kráse v sebe zároveň ukrýva aj hrozivú politickú spomienku na sprisahanecký útok Pazzi na Juliána a Lorenza Medicejských.¹¹⁹ Kostol Orsanmichele¹²⁰, Medicejský palác, palác Riccardi, Starý palác¹²¹ aj s námestím Piazza della Signoria a mnoho ďalších. Nakoniec vykresľuje fragmenty florentskej histórie aj pomocou historických osobností mesta, akými boli Dante Alighieri (1265-1321), Cosimo Medicejský alebo dominikánsky mních Savonarola (1452-1498) a s nimi spojené dobové príbehy.

---

¹¹⁸ Pozn. : originálny názov Santa Maria del Fiore.

¹¹⁹ Viac k téme na s. 96-97 v *Dějinách Itálie* od Procaccia.

„[...] Ale nevýznamnější a nejvelkolepější z těchto spiknutí v 15. století bylo zosnováno roku 1478 florentskou rodinou Pazziů za tichého souhlasu a podpory papeže Sixta IV. Proti medicejské nadvládě nad městem. Jak známo, bylo připraveno ve florentském kostele Santa Maria del Fiore: vládcí města Lorenzovi se podařilo uniknout díky spiklenců, nikoliv však jeho bratru Giulianovi. [...]“ PROCACCI, G. *Dějiny*, s. 96, DUMAS, A. *Une année*, s. 204-215.

¹²⁰ Pozn. : originálny názov Chiesa di Orsanmichele.

¹²¹ Pozn. : originálny názov Palazzo Vecchio, pôvodne Palazzo della Signoria.

Dumas v diele opakovane upriamuje svoju pozornosť na určité témy a javy, ktoré ho zaujali a tým podáva obraz o krajine z jeho pohľadu. Bez pochyby, tou hlavnou je história, ktorá je jej dôležitou súčasťou a taktiež umenie, ktoré je veľkou dominantou Florencie. Okrem toho, pri skúmaní miest pozoruje tiež život ich obyvateľov a výsledný obraz obohacuje aj o svoje pocity.

5. Florencia očami Dumasa

5.1. Dôraz na históriu územia

Ako je už zrejmé z predošlých kapitol, hlavnou témou, na ktorú sa Dumas neustále zameriaval a doslova ňou čitateľa zahlcoval, je história. Keďže ide o autora, ktorý bol tvorcom aj mnohých historických románov, jeho záujem o dejiny bol očakávateľný. Na rozdiel od Goetheho a jeho ideálu cestopisov to nebola však antika, ale na dejiny rovnako bohatý stredovek a talianska renesancia. Tak ako sa pri tvorbe románov často inšpiroval vysokou šľachtou či intrigami, tak aj pri tvorbe tohto cestopisu si môžeme všimnúť, že najväčšiu pozornosť zameriava na šľachtické rody, ich dejiny a zvraty s nimi spojené, no samozrejme aj na iné zaujímavosti.

Pri pozorovaní Janova a jeho okolia Dumas vysvetľuje, prečo má pomenovanie „Nádherný Janov“¹²² a zamýšľa sa, z čoho – z akých financií sa tam stavali všetky tie krásne stavby, kostoly a paláce v jeho okolí. Prišiel na to, že išlo o zákony o honosnosti:¹²³ „Jediné slovo vysvetlí, okrem iného, tento takmer neopísateľný prepych palácov, ktoré cestovateľ nachádza popri svojej ceste rozptýlené s rovnakou hojnosťou, ako pevnosti v okolí Marseille. Zákony honosnosti zavedené republikou, ktoré nepovoľujú usporadúvanie osláv, obliekanie sa do zamatu a brokátu,¹²⁴ či nosenie diamantov, nepresahovali múry hlavného mesta. Prepych tých búrlivých a hrdých republikánov sa preto ukrýval na vidieku.“¹²⁵ Následne usúdil, že vďaka týmto zákonom zo stredoveku, obchodníci, ktorí zbohatli zámorskými cestami nemali kde inde utrátiť hromady svojich peňazí a tak financovali fondy, z ktorých sa stavali tieto kostoly.

---

¹²² Pozn. : v rovnako pomenovanej kapitole: *Gênes la Superbe*.

¹²³ Pozn. : známe ako sumptuary zákony, v Taliansku: leggi suntuarie.

¹²⁴ Pozn. : brokát – ťažká hodvábná tkanina so žakárovým vzorovaním z nití obsahujúcich kovové vlákna.

¹²⁵ „Un seul mot explique, au reste, ce luxe presque inexplicable de palais, que le voyageur trouve éparpillés sur sa route avec la même profusion que les bastides des environs de Marseille. Les lois somptuaires de la république, qui défendaient de donner des fêtes, de s'habiller de velours et de brocard, et de porter des diamans, ne s'étendaient point au delà des murailles de la capitale : c'était donc à la campagne que s'était réfugié le luxe de ces turbulens et orgueilleux républicains.” DUMAS, A. *Une année*, s. 101. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

Dumasa taktiež veľmi zaujali mocenské zoskupenia guelfov a ghibellínov. Začiatok ich formovania pripisuje sporu medzi pápežom Gregorom VII. (~1020-1085), ktorý v roku 1076 vydal dekrét zakazujúci investitúru biskupov, a panovníkom Henrim IV (1050-1106). Tento začiatok boja o investitúru a formovanie sa guelfov a ghibellínov, upútali Dumasa natoľko, že podrobne opisuje ich spory, bitky a hlavne vplyv na vývoj Florencie. Po oslobodení Florencie a jej premene v republiku Dumasa zaujal postoj jej obyvateľov: „*Florentínska šľachta nebola síce ľahostajná voči veľkému sporu, ktorý rozdelil Taliansko, ale nehrnula sa do neho s takou horlivosťou, ako iné mestá; samozrejme, ostala rozdelená na dve strany, ale nie na dva tábory. Obe z týchto strán sa vzájomne pozorovali skôr s nedôverou ako s nenávisťou, a síce už to nebol mier, apoň to zatiaľ nebola vojna.*“¹²⁶ Netrvalo dlho pokiaľ sa rody vo Florencii rozdelili aj na dva tábory a tým vznikla 33 rokov trvajúca občianska vojna plná zvrátov aj intríg, ktoré Dumas tiež predstavuje. Táto časť dejín musela danú oblasť zasiahnuť natoľko, že autor pociťuje a všíma si pozostatky tohto obdobia v mestách ešte aj v čase svojej cesty: „*[...] zvyšok tohto národného ducha, tak rozšíreného v Toskánsku, že ani rôzne vlády, ktoré sa tam vystriedali, nikdy nedokázali zlikvidovať tento dávnny, všade rozšírený, guelfský nádych. Ešte aj dnes, nielen jednotlivci, ale aj paláce či hradby majú svoju stranu, prázdne cimburia*¹²⁷ *sú guelfské, tie plné sú ghibellínske.*“¹²⁸

Ďalším prvkom, okolo ktorého Dumas sústredil svoju pozornosť na dejiny je už spomínaný rod Medicejov. Najviac si všímal zvraty v ich vládnutí, opakované vyhostenia z mesta, ale aj ich osudy a to, ako občas tragický koniec jedného viedol ku vláde nasledujúceho. Veľmi podstatné pre neho bolo taktiež vyzdvihnúť ich zásluhy na budovaní mesta, či už formou reforiem alebo samotnou stavbou, dnes už ikonických pamiatok. Napríklad obdobie Cosima Medicejského, ktorý svojim financovaním prispel vo veľkej

---

¹²⁶ „*Cependant la noblesse florentine, sans rester indifférente à la grande querelle qui divisait l'Italie, n'y était point entrée avec la même ardeur que celle des autres villes ; elle restait divisée, il est vrai, en deux partis, mais non en deux camps. Chacun de ces partis s'observait avec plus de défiance que de haine, et si ce n'était déjà plus la paix, ce n'était du moins pas encore la guerre.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 142. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹²⁷ Pozn. : cimburie – ozubené zakončenie vrcholu muriva hradieb alebo veží.

¹²⁸ „*[...]un reste de cet esprit populaire si répandu en Toscane, que les différents gouvernements qui s'y sont succédé n'ont jamais pu effacer cette vieille teinte guelfe répandue partout. Encore aujourd'hui, non-seulement les individus, mais encore les palais et les murailles ont une opinion, les créneaux pleins sont guelfes, les créneaux évidés sont gibelins.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 158. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

miere k budovaniu kaplniek, kláštorov či kostolov, označil za obdobie rozkvetu mesta: „[...] rozkvet verejnosti, ktorý kráčal rukou v ruke spolu s pokrokom umenia, urobil z Toskánska, umiestneného medzi Lombardskom, štátom kostolov, a Benátskou republikou, nielen najmocnejšiu, ale aj najšťastnejšiu krajinu Talianska.“¹²⁹ Ako rovnako významného mecenášom Florencie v rôznych smeroch predstavil aj Cosima I. Medicejského, u ktorého Dumas nešetril opisom jeho cností a početných zásluh.¹³⁰

Prostriedkom na vyobrazenie dejín neboli však len pamiatky a politické osobnosti, ktoré sú s nimi priamo spojené, ale všímal si aj život osobností známych z výtvarného, architektonického, sochárskeho alebo literárneho umenia. Najvýraznejším bol príbeh Danteho. Ten dopĺňal aj opis krajín Európy (Anglicko, Španielsko, Francúzsko, Nemecko a Taliansko) a to v akých situáciách boli v 13. storčí, aby sme si vedeli predstaviť obdobie jeho života. V tomto opise bolo kľúčové predstavenie jazykov, a to v akom štádiu vývoja sa nachádzali. Toto bolo pre Danteho následne rozhodujúce pri výbere jazyku, v ktorom napíše svoje budúce veľdielo, tak aby bolo večné.¹³¹ Pri Taliansku bol pripomenutý ako dôležitý zrod jeho krajín, ktorý sme už pozorovali v predošlom diani, mestá sa oddeľovali jedno od druhého, získavali nezávislosť a strany guelfov a ghibelínov vo Florencii vyťahovali svoje meče pri každej príležitosti.¹³² Ako už bolo poznamenané vyššie, Dumas sa zameriaval na mocenské rody a tak vyzdvihol aj túto Danteho časť života, ktorá ho ovplyvnila aj v následnej tvorbe. Ten sa sobášom so ženou z rodu Donati dostal na stranu guelfov, ktorým bol pevne oddaný, dokonca sa zapájal aj do bojov. Po obvinení zo zločinu a vyhostení z Florencie sa mu dostalo azylu u ghibellína Cangrande I. della Scala (1291-1329) a stal sa ghibellínom, rovnako oddaným ako predtým guelfom. Práve pri tomto zvrate, vyhnaný guelfami, ho Dumas opisuje, akoby s veľkým obdivom, ako silného jedinca, formovaného svojim osudom a považuje to aj za bod zlomu, kedy sa rozhodol, že vytvorí svoje majstrovské

---

¹²⁹ „[...] la prospérité publique, marchant d'un pas égal avec le progrès des arts, faisait de la Toscane, placée entre la Lombardie, les États de l'Église, et la république vénitienne, le pays non-seulement le plus puissant, mais encore le plus heureux de l'Italie.” DUMAS, A. *Une année*, s. 220. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹³⁰ Pozn. : napr. v oblasti vedy, vzdelania, inovácii (otvoril kníhtlačiareň), ale aj ako historik, architekt či umelec. DUMAS, A. *Une année*, s. 251-255.

Čo sa týka podpory vzdelania, zásluhu na vzniku florentskej akadémie mu rovnako pripisuje aj Procacci v *Dějínách Itálie*. s. 138.

¹³¹ DUMAS, A. *Une année*, s. 201-202.

¹³² DUMAS, A. *Une année*, s. 197-201.

dielo, Božskú komédiu: „*Láska k vlasti, odvaha v boji, zaniatenosť slávou, urobili z Danteho statočného bojovníka; vďaka zbehlosti v intrigách, vytrvalosti v politike, sa Dante stal významným štátnikom. Opovrhovanie, nešťastie a pomsta z neho urobili úžasného básnika. Jeho duša, zbavená tej svetskej činnosti, ktorú potreboval, sa vrhla na rozjímanie o božských veciach; a zatiaľ čo jeho telo ostalo pripútané k zemi, jeho duša navštívila trojaké kráľovstvo mŕtvych a zaplnil peklo svojou nenávisťou a raj svojou láskou. Božská komédia je dielom pomsty. Dante si naostril pero vlastným mečom.*“¹³³ Dante bol v diele bodom, kde Dumas ukázal, že nielen historické osobnosti tvorili dejiny, ale súčasne aj dejiny samé vedeli formovať unikátne osobnosti. Zároveň pri ňom sústredil svoju pozornosť na dejiny i umenie v jednej osobe.

5.2. Dvojaký pohľad na umenie

Dumas väčšinu umeleckých diel, ktoré počas cesty navštívil, alebo videl, opisuje s veľkým obdivom. O to nečakanejší bol jeho postoj v závere knihy, kde v poslednej kapitole všetky videné monumenty zhodnotil nezvyčajným spôsobom.

Skrz celé dielo môžeme pozorovať, aký dôraz kládol na pamiatky. Obzvlášť tiež na architektúru kostolov, katedrál a palácov, kde zmienil zakaždým aj ich tvorcov, alebo celý priebeh ich vzniku. Neskončil však len pri skúmaní ich výzoru z hľadiska exteriéru, ale starostlivo opísal aj ich interiér a ďalšie umelecké diela, ktoré boli ich súčasťou. Práve z jeho popisov a komentárov sa dá skonštatovať, že umenie oceňoval a umeleckú, ako aj architektonickú tvorbu považoval za majstrovské diela: „*Vychádzajúc z Krstiteľnice, [...] zbadáme Campanile di Giotto*¹³⁴ *v celej svojej majestátnej hrdosti. Táto úchvatná pamiatka, pevná ako veža a vykrajovaná ako čipka, tak jednoduchá, krásna a znamenitá, že Politien ju ospevoval v latinských básniach, že Karol V. povedal, žeby sa mala dať za sklo a odhalovať*

---

¹³³ „*L'amour de la patrie, le courage dans le combat, l'ardeur de la gloire, avaient fait de Dante un brave guerrier ; l'habileté dans l'intrigue, la persévérance dans la politique, avaient fait de Dante un grand homme d'État. Le dédain, le malheur et la vengeance firent de lui un poète sublime. Privé de cette activité mondaine dont il avait besoin, son âme se jeta dans la contemplation des choses divines ; et, tandis que son corps demeurait enchaîné sur la terre, son esprit visitait le triple royaume des morts et peuplait l'enfer de ses haines et le paradis de ses amours. La Divine Comédie est l'œuvre de la vengeance. Dante tailla sa plume avec son épée.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 193. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹³⁴ Pozn. : Giottova zvonica.

len počas významných sviatočných dní, a vďaka ktorej sa ešte aj dnes vo Florencii používa: *Krásna ako Campanile, na označenie všetkého tak nádherného, že tomu chýba výraz pre porovnanie, Giotto zhotovil výklenky, ktoré vyplnil Donatello. Šiestimi sochami tohto majstra; jedna z nich¹³⁵ [...] je majstrovským dielom prirodzenosti a modelovania. Z miesta, z ktorého si ju prezeráme je gréckou dokonalosťou spojenou s kresťanským cítením;*¹³⁶

Dumasovu pozornosť veľmi priťahovala hlavne úchvatná tvorba talianskych renesančných umelcov ako Donatello (~1386-1466), Brunelleschi (1377-1446) a obzvlášť Michelangelo (1475-1564) či Vasari (1511-1574), ale všimol si rovnako i tých, ktorých mená nie sú až tak známe. Podobne ako pri historických udalostiach, ktoré v diele priblížil, aj tu ide o dlhý zoznam mien. Jediným literárnym umelcom, ktorého predstavil bol spomínaný Dante.

Okrem predstavovania ich výtvorov si Dumas všimol aj ich názory na iné diela či stavby. Týmito tvrdeniami ešte viac zvýraznil veľkoleposť daných objektov: „[...] je to slávna bronzová brána od Ghibertiho.¹³⁷ Michelangelo sa vždy obával, že si Boh vezme toto majstrovské dielo z Florencie, aby z neho spravil bránu do neba.“¹³⁸

Absolútne kontrastnou, oproti zvyšku Dumasovho diela bola posledná kapitola, v ktorej významné umelecké diela a pamiatky nachádzajúce sa na námestí Piazza della Signoria a v jeho okolí, kriticky zhodnotil, miestami dokonca až skritizoval. Ako prvou nebol nadšený známou sochou Davida od Michelangela a predviedol jej kritické ohodnotenie: „*Vasari a Benvenuto nesprávne tvrdili, že tento Dávid bol majstrovským dielom; tí, ktorí medzičasom o Florencii písali, boli na omyle keď tvrdili, že išlo o dielo pod kritikou. Je to proste dielo*

---

¹³⁵ Il Zuccone.

¹³⁶ „C'est en sortant du Baptistère [...] que l'on découvre, dans toute sa majestueuse hardiesse, le Campanile de Giotto. Ce merveilleux monument, solide comme une tour et découpé comme une dentelle, si léger, si beau, si brillant, que Politien l'a chanté en vers latins, que Charles V disait qu'on le devrait mettre sous verre pour ne le montrer que les jours de grande fête, et qu'on dit encore aujourd'hui à Florence : Beau comme le Campanile, pour indiquer toute chose si splendide qu'il lui manque un terme de comparaison. Giotto avait ménagé des niches qui furent remplies par Donatello. Six statues sont de ce maître ; l'une d'elles, [...] est un chef-d'œuvre de naturel et de modelé. Du point où on l'examine, c'est la perfection grecque réunie au sentiment chrétien;“ DUMAS, A. *Une année*, s. 219. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹³⁷ Pozn. : na krstiteľnici Battistero di San Giovanni.

¹³⁸ “[...] c'est la fameuse porte de bronze de Ghiberti. Michel-Ange avait toujours peur que Dieu enlevât ce chef-d'œuvre à Florence, pour en faire la porte du ciel.” DUMAS, A. *Une année*, s. 216. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

z Michelangelovej mladosti, plné krásy a zároveň aj chýb, ktoré však na svojom mieste skvelo prispieva k tomuto krásnemu námestiu ako celku.¹³⁹ Pri Ammanatiho (1511-1592) Neptunovej fontáne,¹⁴⁰ ktorá stojí na mieste upálenia mnícha Savonarola použil až posmešné vyjadrovanie: „*Ammanatiho fontána, je napriek svojej povesti podľa mňa dost' podpriemerné dielo. Zdá sa, že hyppokampovia¹⁴¹ a Neptún nie sú stvorený jedny pre druhého a nie je medzi nimi žiaden pomer; vyzerá to ako poníky tiahnuce obra. Nemenej smiešnou vecou je slabý prúd vody, ktorý z tohto kolosu vyteká.*“¹⁴² Zároveň je ale pravdou, že daná fontána sa netešila veľkému obdivu už v čase jej vzniku. Vincenzo Borghini (1515-1580) vo svojom diele *Riposo* opísal Ammanatiho život, kde nešetril poznámkami na jeho dielo a hovorí sa, že tento kolos si vo veľmi krátkom čase vyslúžil tiež vyše tisíc satír obsahujúce veľmi nepríjemné až kruté slová na umelcovu adresu. Jednou z najznámejších je epigram v znení:¹⁴³

Ammannato, Ammannato,

Che bel marmo hai rovinato!

Dumas považoval za umelca aj sám seba, práve preto možno chcel dať najavo, že tvorbe umenia rozumie, alebo že dokáže umelecké diela zhodnotiť aj ako človek vzdelaný v umení, a nie len ich obdivovať ako bežný cestovateľ: „[...] Navyše, keďže my umelci, ktorí poznáme drinu, hrôzy i útrapy, ktorými si pri tvorení prešiel, vidíme v Benvenutovi koľko ho jeho socha stála nespavosti, ťažkej práce a zanietenia; [...]“¹⁴⁴ Z jeho názorov sa dá vytušiť, že sa vyzná

---

¹³⁹ „Vasari et Benvenuto ont eu tort de dire que ce David était un chef-d'œuvre ; ceux qui ont écrit depuis sur Florence ont eu tort de dire que c'était une œuvre au-dessous de la critique. C'est tout bonnement un ouvrage de la jeunesse de Michel-Ange, à la fois plein de beautés et de défauts, mais qui, placé où il est, concourt admirablement à l'ensemble de cette belle place.” DUMAS, A. *Une année*, s. 260-261. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁴⁰ Pozn. : originálny názov Fontana del Nettuno.

¹⁴¹ Pozn. : bájnny tvoj gréckej mytológie – hlavu a prednú časť tela má konskú, namiesto zadnej časti má rybiu plutvu.

¹⁴² „La fontaine de l'Ammanato, malgré la réputation qu'on lui a faite, est à mon avis un assez médiocre ouvrage. Les chevaux marins et le Neptune ne semblent pas faits l'un pour l'autre et n'ont aucune proportion entre eux ; on dirait un géant traîné par des poneys. Une chose non moins ridicule est le maigre filet d'eau qui suinte de ce colosse.” DUMAS, A. *Une année*, s. 264. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁴³ Il concorso del Biancone.

URL: < <https://www.conoscifirenze.it/schegge-di-storia/532-II-concorso-del-Biancone.html>>.

Preklad: Ammanato, Ammanato, Aký krásny mramor si zničil!

¹⁴⁴ „[...] D'ailleurs, quand nous autres artistes, qui connaissons pour les avoir éprouvées, les sueurs, les transes et les fatigues de l'enfantement, nous lisons, dans Benvenuto lui-même, tout ce que sa statue lui a coûté d'insomnie, de labeur et de fièvre ; [...]“ DUMAS, A. *Une année*, s. 262. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

v celkovej tvorbe jednotlivých umelcov, keďže si dovoľil označiť jedno konkrétne dielo, ako za najslabšie z celkovej tvorby Donatella: „*Donatellova socha Judith vďačí za svoju preslávenosť oveľa viac okolnostiam, ktoré viedli k jej terajšej podobe, než jej samotnej umeleckej hodnote. Je to skutočne jedna z najslabších, najnepríťažlivejších a najnemotornejších sôch autora.*“¹⁴⁵

5.3. Vnímanie života obyvateľov a zvyklostí

Po histórii a umení, ďalšou témou, ktorú Dumas reflektoval vo svojom cestopise, boli ľudia. Obyvatelia ako súčasť mesta, ich prirodzené zvyklosti, správanie a sociálne vrstvenie.

Hneď ako v jednom z prvých miest, cez ktoré prechádzal na území Talianska, upútal jeho pozornosť zvyk zakrývania hlavy, ktorý predtým nevidel: „*[...] Alessio, v ktorom sme prvýkrát videli ženy nosiace janovské mezzaro,¹⁴⁶ biely závoj, ktorý lemuje ich tváre bez toho aby ich zakrýval.*“¹⁴⁷

V meste Livorno, ktorým nebol vôbec nadšený, opísal vtieravosť tamojších nosičov batožiny a kočišov, ktorí sa ihneď po ukotvení lode v prístave vrhnú na cudzincov ako na korisť a nedajú im priestor na rozmyslenie. S kočišmi sa pri dohadovaní cesty zle vyjednávajú, ale nakoniec povolia. No najdôležitejším ostáva, ako nepísané pravidlo, prepitné, ktoré dokáže ovplyvniť dobu trvania cesty. Táto doprava mala v tej dobe dve podoby, a to povozníkov ako individuálnych prepravcov, ktorí boli v prevahe a boli zosobnením obchodného sveta bežného ľudu, a na druhej strane akási verejná doprava, v podobe dostavníkov,¹⁴⁸ ktorá podliehala početným podmienkam vlády a nebola tak obľúbenou.¹⁴⁹

---

¹⁴⁵ „*La Judith de Donatello doit son illustration, bien plutôt à la circonstance qui a présidé à son installation actuelle, qu'à son mérite même comme art. En effet, c'est une des plus faibles, des plus raides et des plus gauches statues de l'auteur.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 261. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁴⁶ Pozn. : mezzaro – zvyk zakrývania hlavy veľkými šatkami, ktorý vznikol v Janove. Bol symbolom moci a bohatstva ušľachtilých dám, ktoré ho nosili.

¹⁴⁷ „*Alessio, où nous vîmes pour la première fois les femmes coiffées de mezzaro génois, voile blanc, qui, sans le cacher, encadre leur visage.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 98. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁴⁸ Pozn. : diligence – voz ťahaný koňmi, používaný k preprave osôb a poštových zásielok na väčšie vzdialenosti.

¹⁴⁹ DUMAS, A. *Une année*, s. 117-118, 158-160.

Vo Florencii Dumas prezentuje mnoho zaujímavých javov. Povšimol si, že väčšina florentských obchodov sú vlastne francúzske. A to z dôvodu takmer nulového domáceho priemyslu a obchodu na území mesta. Veľkvojvoda ho síce vo veľkom podporuje, ale záujem oň majú skôr cudzinci. Keďže nemajú vlastnú výrobu, ich miestne produkty je ťažké nájsť. Táto absencia niekdajšieho obchodného ducha ho viedla k povšimnutiu, že na uliciach nenachádza strednú a priemyselnú vrstvu, typickú pre mestá, ako Londýn či Paríž. V Toskánsku sú totiž len tri vrstvy - aristokracia, ľud a cudzinci, a tie sa vo Florencii stále poctivo rozlišujú, na rozdiel od Francúzska, kde sa toto rozdelenie na triedy v spoločnosti snažia navždy odstrániť.¹⁵⁰ Hneď na začiatku rozpravy o Florencii rozdelil mesto na dve obdobia – zimné a letné, a v každom z nich zvlášť upozorňuje na zvyky bežného ľudu a šľachty. Zároveň dáva čitateľovi vedieť akou veľkou súčasťou mesta sú sviatky a oslavy s nimi spojené. Vďaka nim má dobrú príležitosť vidieť a pozorovať ľudí.¹⁵¹ Počas letných mesiacov, kedy je mesto bez cudzincov, sa všetci obyvatelia cez deň skrývajú pred ostrým slnkom a podvečer sa vyberú na prechádzky do Cachines,¹⁵² ktoré je pre všetkých miestom každodenného stretávania. Čo sa týka spoločenských či kultúrnych podujatí v jednotlivých obdobiach, tie sú už odlišné pre spomínané vrstvy: „*Leto pre šľachtu ponúka niekoľko koncertov vo Filharmónii, zopár improvizovaných večierkov na počesť oslavy narodenín alebo oslavy patróna, pár výnimočných operných predstavení v Pergole, alebo prózy v Cocomero. Pokiaľ ide o ľud, majú kostoly, sprievody, prechádzky po Parterre a rozhovory na uliciach a vo dverách kaviarní, ktoré nie sú zatvorené vo dne ani v noci;*“¹⁵³ Zamýšľal sa aj nad tým, z čoho títo ľudia žijú. Všimol si, že okrem 2-3 kniežacích domov, šľachta príliš nemíňa a ľud nepracuje. Žijú totiž práve z obdobia zimy. Vtedy počet obyvateľov mesta stúpne o desať tisíc cudzincov, ktorí v meste míňajú svoje peniaze na služby ponúkané obyvateľmi: „*[...] cudzinec je pre Florenciu zdrojom šťastia a každý cudzinec je vo Florencii*

---

¹⁵⁰ DUMAS, A. *Une année*, s. 170-171, 173.

¹⁵¹ DUMAS, A. *Une année*, s. 168.

¹⁵² Pozn. : niečo ako mestský park, prirovnaný k Boulonskému lesu v Paríži.

¹⁵³ „*À part quelques concerts à la Philharmonique, quelques soirées improvisées par un anniversaire de naissance ou une fête patronale, quelques représentations extraordinaires d'opéra à la Pergola, ou de prose au Cocomero, voilà Florence l'été quant à l'aristocratie. Quant au peuple, il a les églises, les processions, les promenades au Parterre, et ses causeries dans les rues et à la porte des cafés qui ne se ferment ni jour ni nuit;*” DUMAS, A. *Une année*, s. 176. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

vítaný.¹⁵⁴ Počas zimy, ktorá trvá od novembra do marca, je v meste oveľa viac ľudí a počť mnoho cudzích jazykov. Domácich takmer ani nevidno. Každodenné výpravy do Cachines sú aj v tomto období zvykom všetkých obyvateľov mesta. Čo sa týka šľachty a cestovateľov z cudziny, oslavy sviatkov, kultúrne a spoločenské udalosti sú takmer na dennom poriadku. Opera či balet v Pergole a lístok v lóži je nutnosťou a známkou prestíže. Samotné predstavenia však nie sú podstatou týchto udalostí, zväčša ide o možnosť, a to najmä pre ženy, predviesť sa v módnych kúskoch z rôznych kútov Európy.¹⁵⁵ Aj bežný ľudia majú v tomto období viac možností ako v lete: „*Pokiaľ ide o toskánsky ľud, je šťastnejší, ako ten parížsky, zima pre nich nie je obdobím zimy a hladu, je to čas rozkoše, podobne ako pre šľachtu. Rovnako ako veľkí páni, majú dve operné divadlá, do ktorých môžu chodiť za päť grajciarov, a kde si vypočujú Mozarta, Rossiniho a Meyerbeera [...]*“¹⁵⁶

Výnimočným javom, ktorý Dumasa zaujal bolo verejné prezentovanie milenca, ako bežnú súčasť vzťahu. Nebolo by to nič typické len pre Taliansko, v skutočnosti je to známa vec vo všetkých krajinách sveta, ale podľa neho sa to necháva vidieť len tu: „*Ale čo sa deje len v Taliansku je napríklad to, že toto spojenie sa stáva skutočným manželstvom a takmer vždy zradená vernosť voči prvému, je zachovaná voči druhému. Akonáhle boli dáma a jej gavalier takto navzájom spojený, bola táto dohoda verejná a stala sa bezpodmienečne trvalou. Nie je to lepšie, verejne si vziať milenca a udržiavať si ho po celý život, než ich tajne meniť každý týždeň, mesiac či rok, ako je to zvykom v inej krajine, ktorú poznám, ale nebudem*

---

¹⁵⁴ „[...] l'étranger était une source de fortune pour Florence, et tout étranger est le bien venu à Florence” DUMAS, A. *Une année*, s. 171. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁵⁵ DUMAS, A. *Une année*, s. 177-179.

¹⁵⁶ „Quant au peuple toscan, plus heureux que le peuple parisien, l'hiver n'est pas pour lui une saison où il a froid et où il a faim ; c'est, comme pour la noblesse au contraire, une époque de plaisir. Comme les grands seigneurs, il a deux théâtres d'opéra, auxquels il va moyennant cinq sous, et où il entend du Mozart, du Rossini et du Meyerbeer [...]” DUMAS, A. *Une année*, s.182-183. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

ju menovať.¹⁵⁷ Tento zvyk sa mu zjavne pozdával aj kvôli jeho vlastnej záletníckej povesti. Zároveň tému cudzoložstva často používal aj pri tvorbe hier.¹⁵⁸

5.4. Subjektívne vnímanie

Okrem toho, že Dumas vo svojom cestopise ponúkol veľké množstvo príbehov, faktov či iných všeobecných zaujímavostí, obohatil toto dielo aj o svoje vlastné myšlienky a emócie, ktoré pri ceste Talianskom pociťoval.

Pri niektorých z jeho opisov, bolo cítiť nostalgiu, možno až smútok a žiaľ, nad zašlou krásou kedysi nádherných pamiatok, ako nad schátranými palácami v Janove: „*Čas zanechal na všetkých týchto palácoch vrstvu neuveriteľného smútku. Niektoré z nich popraskali, iné sa olúpali; odpadávajúce úlomky sa unášajú uličkami, ktoré ich oddeľujú, a kde sa hromadia spolu s iným odpadom. Je to zarmucujúca zmes sadry, mramoru, vznešenosti a biedy, [...]*“¹⁵⁹

Florenca, cieľové miesto Dumasovej cesty, je na históriu naozaj bohatým mestom, no prežila si toho už veľa a to z nej aj cíti: „*Zdá sa, že mesto Medicejov, unavené z dlhých politických zmätkov, túži už len po bájnem spánku Šípkovej Ruženky.*“¹⁶⁰ Na druhej strane si toto mesto veľmi obľúbil a radí aj svojmu čitateľovi, že je dobré tam ísť na dlhšiu dobu, aby spoznal mesto dôkladne a vo všetkých jeho tvárach. Pri týchto radách je cítiť, aký skutočne osobný vzťah si Dumas s Florenciou vytvoril: „*[...] Aj po šiestich mesiacoch ju každým dňom stále objavujeme. Takže zvyčajne opúšťame Toskánsko vo chvíli, kedy sa tam cítime ako tak dobre. Výsledkom je, že zakaždým, keď sa tam vrátíme, cítime sa tam lepšie a po*

---

¹⁵⁷ „*Mais ce qui n'arrive qu'en Italie, par exemple, c'est que cette liaison devient le véritable mariage, et que presque toujours la fidélité trahie envers le premier est gardée au second. En effet, une fois la dame et son cavalier liés ainsi l'un à l'autre, plus cet arrangement a été public, plus il devient nécessairement durable. Maintenant, ne vaut-il pas mieux prendre publiquement un amant et le garder toute sa vie, que d'en changer clandestinement tous les huit jours, tous les mois, ou même tous les ans, comme c'est l'habitude dans un autre pays que je connais et que je ne nomme pas.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 185. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁵⁸ Viz kapitola 2.1. a 2.2. tejto práce.

¹⁵⁹ „*Sur tous ces palais le temps a passé une couche de tristesse incroyable. Quelques-uns se fendent, les autres s'écaillent; les débris qui en tombent sont poussés dans les ruelles qui les séparent, où ils s'amassent avec d'autres immondices. C'est un mélange douloureux de plâtre et de marbre, de grandeur et de misère, [...]*“ DUMAS, A. *Une année*, s. 104. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁶⁰ „*Il semble que, lassée de ses longues convulsions politiques, la ville des Médicis n'aspire plus qu'au sommeil fabuleux de la Belle au bois dormant.*” DUMAS, A. *Une année*, s. 168. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

troch alebo štyroch cestách skončíme pri tom, že Florenciu milujeme ako svoju druhú vlasť a často tam úplne ostaneme.“¹⁶¹

Silnú emóciu v ňom vyvolal aj moment, keď sa postavil pred Starý palác na námestíí Piazza della Signoria. Už predtým mal veľké očakávania, ale realita ho oslnila ešte viac: „[...] vidiac túto hromadu kamenia tak silno zakorenenú v zemi, prevýšenú svojou vežou, ktorá ohrozuje oblohu ako ruka Titána, zjavila sa mi celá dávna Florencia, jej Guelfovia a Ghibellini, jej priori, jej panstvo, jej obchody, jej condottieri, jej búrlivý ľud a jej vznešená šľachta, akoby som bol svedkom vyhnanstva Cosima Starého alebo mučenia Salviatiho.“¹⁶²

Je veľkou otázkou, či práve sprostredkovanie vlastných dojmov, ako prvok subjektivity, je natoľko výrazný, že by prevažoval nad objektivitou a dôveryhodnosťou všetkých faktov a mal by priradiť cestopis výhradne k žánru krásnej literatúry.

---

¹⁶¹ „[...] Au bout de six mois, on fait encore chaque jour de ces sortes de découvertes; si bien que l'on quitte ordinairement la Toscane au moment où l'on allait s'y trouver à peu près bien. Il en résulte que chaque fois qu'on y revient on s'y trouve mieux, et qu'au bout de trois ou quatre voyages, on finit par aimer Florence comme une seconde patrie et souvent par y demeurer tout à fait.” DUMAS, A. *Une année*, s. 170. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

¹⁶² „[...] en voyant cette masse de pierres si puissamment enracinée au sol, surmontée de sa tour qui menace le ciel comme le bras d'un Titan, la vieille Florence tout entière, avec ses Guelfes, ses Gibelins, ses prieurs, sa seigneurie, ses corps de métiers, ses condottieri, son peuple turbulent et son aristocratie hautaine, m'apparut comme si j'allais assister à l'exil de Cosme l'Ancien, ou au supplice de Salviati.” DUMAS, A. *Une année*, s.237. (voľný preklad z francúzštiny – NK).

6. Záver

Cieľom tejto bakalárskej práce bolo preskúmať cestopis *Une année à Florence*, venovaný talianskej ceste Alexandra Dumasa, za účelom zistenia spôsobu, akým autor reflektoval svoje zážitky a komentoval udalosti z politického či kultúrneho prostredia krajiny v danej dobe. Keďže sa autor zameriaval najmä na sprostredkovanie historických okolností, svoju cestu dokumentoval po častiach, aby priniesol čo najucelenejší obraz o dejinách jednotlivých častí. Pre analýzu jeho pohľadu na Taliansko bolo pre túto prácu vybrané dielo zo začiatku talianskej cesty, ktoré bolo vyhradené pre Toskánsko. Ako vášnivý cestovateľ navštívil Dumas mnoho krajín a ešte viac miest, ale podľa atmosféry zachytenej v tomto diele aj podľa jeho vlastných slov, bolo Toskánsko, do ktorého sa opakovane vracal zjavne jednou z jeho najobľúbenejších destinácií.

V prvej kapitole bol autor zasadený do kontextu doby, v ktorej žil. Pri predstavení literárneho smeru, z ktorého vzišla jeho tvorba, boli priblížené charakteristické prvky romantizmu, ktoré sa dali neskôr vypozerovať aj pri bližšom pohľade na jeho tvorbu.

Práve tá bola spolu s jeho životom predmetom druhej kapitoly. Spôsob jeho života, mal určitú spojitosť s jeho tvorbou. Tak ako si on užíval život vo veľkom štýle, tak aj námety na jeho historické romány či divadelné hry obsahovali veľké dobrodružstvá a atmosféru honosného života. Práve tým si dokázali zaslúžiť priazeň množstva ľudí a priniesť Dumasovi slávu. Okrem autora známeho ako tvorcu spomínaných románov a hier, bol Dumas uvedený aj ako cestovateľ a jeho menej známa tvorba cestopisných diel, na ktoré je práca zameraná.

Tretia kapitola bola uvedením cestopisu, kde bolo poukázané na jeho zložité definovanie a žánre, ktorým je podobný. Zároveň bol opísaný jeho vývoj, forma a cieľ, ktorým je hlavne sprostredkovanie osobitého pohľadu na miesto cesty a jeho hodnoverný opis. Ďalej bolo zámerom priblížiť Taliansko, ako destináciu cestovateľov a predstaviť Goetheho, ktorý na základe svojich ciest po tomto území vytvoril vo svojej dobe ideál stvárnenia cestovateľského zážitku vo forme cestopisu.

Analytická časť práce začína v štvrtej kapitole, kde bol predstavený už konkrétny cestopis Alexandra Dumasa, *Une année à Florence*. Tento cestopis obsahoval celý rad prvkov, a to historických, etnologických, sociologických, umeleckých a geografických.

Rozpravy, ktoré približovali historické udalosti či opisy krajín a ľudí, ktorí tam žijú, sa mohli zdať ako príliš rozvinuté, no poskytovali skutočne podrobný a ucelený obraz o danej dobe, ktorý bol podrobnejšie skúmaný v piatej kapitole.

Jej prvá podkapitola *Dôraz na históriu územia* uviedla autorovu najväčšiu záľubu. Francúzske slovo 'histoire' má dva významy – príbeh a história. A Dumas pochopil, do akej miery sú tieto dva významy spojené. Z jeho tvorby sa dá pozorovať, že zjavne bol názoru, že história vytvára najlepšie príbehy, a teda aj jeho najväčšie beletristické diela boli skutočne založené na histórii. Pri tvorbe cestopisov, ako žánru odlišujúceho sa od beletrie pravdivosťou svojich faktov, používal rovnaký princíp. Dumas mal značné vedomosti o histórii, ktorú študoval z prvej ruky, z originálnych historických dokumentov, ale aj od uznávaných historiografov danej doby. Práve preto by som považovala jeho cestopisy za dôveryhodný obraz dejín. Samozrejme, bolo by nerozumné tvrdiť, že sa nemohol mýliť, sama som našla v skúmanom diele jeden prípad, ale keďže cestopis nie je definovaný ani ako odborná literatúra, tak to nijak významne neznižuje jeho hodnotu. Ako rozprávač predkladal čitateľovi dejiny, čím pomyselne oživil udalosti a ľudí, a týmto spôsobom teda priblížil pohľad na navštívené miesto.

V nasledujúcej podkapitole s názvom *Dvojaký pohľad na umenie* bolo predmetom záujmu umenie všetkého druhu, ktoré bolo neoddeliteľnou súčasťou mesta. Upútalo jeho pozornosť natoľko, že rovnako ako dejiny, aj to predstavil veľmi podrobne. Jeho pohľad sa sústredil opäť na historické okolnosti spojené s jednotlivými objektmi. Pridaným prvkom k týmto historickým faktom, bolo jeho vlastné vnímanie umeleckej a estetickej hodnoty diel. Dumas, ako väčšina cestovateľov, počas cesty obdivoval veľkolepé architektonické, sochárke i výtvarné výtvary, ale ukázal sa aj ako znalý ich dejín i života autorov, a zároveň aj schopný, nie tak obvyklého, kritického hodnotenia.

Podkapitola *Vnímanie života obyvateľov a zvyklostí* predložila Dumasove postrehy zo sociologického a etnologického hľadiska. Sprostredkoval pohľad na delenie spoločnosti v danej dobe a na odlišnosti života jej jednotlivých vrstiev. K tomu pridal aj pohľad na zvyky a správanie ľudí, ktorých s obľubou pozoroval. Okrem porovnávania vrstiev medzi sebou, zohľadnil aj fungovanie spoločnosti v iných krajinách či mestách a poukázal rozdiely, ktoré našiel.

Úplne posledná podkapitola práce *Subjektívne vnímanie* bola zameraná na výnimočný prvok cestopisu, ktorý bol príčinou jeho problematického zaradenia. Ako autor predkladal dejiny, zároveň ich pravidelne obohacoval o emócie, ktoré v ňom evokovali. Vedel dať najavo, keď bol niečím unesený, ale aj keď sa mu niečo nepáčilo. Týmto spôsobom teda ponúkol aj svoj vlastný dojem z navštíveného miesta.

Záverom, predkladaná práca prostredníctvom analýzy diela *Une année à Florence*, stručne poukázala na to, akým spôsobom boli sprostredkované poznatky a dojmy z cesty po toskánskej časti územia Talianska. Z toho vznikol celistvý obraz na krajinu v danej dobe, vyobrazený francúzskym literátom Alexandrom Dumasom starším, ktorý bol myslím si náležite zobrazený na vybraných citáciách z jeho diela. Táto práca sa síce zameriavala konkrétne na územie, Toskánsko, no som názoru, že do budúcnosti by bolo zaujímavé pozorovať Dumasov pohľad, možno aj jeho vývoj do nečakaných smerov, na Taliansko skrz celú sériu cestopisov, ktorú venoval svojej prvej talianskej ceste. Tieto cestopisy sú vcelku obsiahle, takže by sa zamerali určite na širšiu perspektívu a ich štúdiá by vyžadovala väčší priestor na analýzu.

7. Résumé

L'objectif de ce mémoire était d'examiner le récit de voyage *Une année à Florence*, consacré au voyage italien d'Alexandre Dumas, afin de découvrir la façon par laquelle l'auteur a représenté ses expériences et comment il a fait un commentaire sur les événements politiques ou culturels du pays d'époque. Puisque, l'auteur se concentrait principalement sur la transmission des circonstances historiques, il a documenté son voyage par parties afin de donner l'image la plus complète des lieux particuliers. Pour travailler sur l'analyse de son point de vue sur l'Italie, on a choisi une œuvre du commencement de son voyage italien, qui a été dédié à la Toscane. Dumas, un voyageur passionné, a visité de nombreux pays et encore plus de villes, mais d'après l'atmosphère perçue dans ce livre, et selon ses propres mots, la Toscane, où il revenait à plusieurs reprises, était apparemment l'une de ses destinations les plus préférées.

Dans le premier chapitre, l'auteur a été placé dans le contexte de l'époque de sa vie. Lors de la présentation du mouvement littéraire, d'où vient son œuvre de vie, les éléments caractéristiques du romantisme ont été abordés. Ceux-ci pourraient être observés plus tard, en examinant son travail de plus près.

Cet œuvre de vie, complété par l'histoire de sa vie, était donc le sujet du deuxième chapitre. La façon dont il vivait avait une liaison avec son œuvre. Tant il profitait de sa vie d'une manière somptueuse qu'il la reflétait dans les sujets de ses romans historiques ou ses pièces de théâtre, comme des grandes aventures ou une ambiance de vie somptueuse de la noblesse. C'est grâce à ses sujets que ses œuvres ont gagné la faveur du public et que Dumas est devenu célèbre. De plus, dans le cadre de ce chapitre, Dumas connu comme un auteur des romans et pièces de théâtre mentionnés, a également été présenté comme un voyageur avec ses œuvres moins connues de récits de voyage, vers lesquelles le mémoire est orienté.

Le troisième chapitre était une introduction au récit de voyage, qui soulignait sa définition compliquée et les genres littéraires auxquels il est similaire. À la fois, son évolution, sa forme et son objectif, de transmettre sa façon de voir un lieu de voyage et de la décrire authentiquement, ont été présentés. En outre, l'intention était d'approcher l'Italie comme une destination des voyageurs et de présenter Goethe, qui a créé l'idéal d'interpréter

une expérience de voyage sous la forme d'un récit de voyage, à partir de ses propres voyages en Italie.

Au cours du quatrième chapitre, la partie analytique de ce travail a été abordée, où il a été présenté un récit de voyage concret d'Alexandre Dumas, *Une année à Florence*. Ce récit de voyage contenait de nombreux éléments, à savoir les éléments historiques, ethnologiques, sociologiques, artistiques et géographiques. Les récits qui ont rapproché les événements historiques ou les descriptions du pays et du peuple y vivant, ont peut-être semblés comme trop développés, mais ils ont donné une image assez détaillée et complète de l'Italie d'époque, qui a été examinée plus en détail dans le cinquième chapitre.

Le premier sous-chapitre du cinquième chapitre, *L'accent mis sur l'histoire du territoire* a présenté la plus grande passion de l'auteur. Le mot français « l'histoire » possède deux significations principales – l'histoire en tant que l'ensemble des événements passés et l'histoire comme un récit. Et Dumas comprit à quel point ces deux significations étaient liées. Dans son œuvre, on peut voir qu'il était évidemment d'avis que l'histoire crée les meilleures histoires, et donc même ses plus grandes œuvres de prose étaient basées sur l'histoire. Il a utilisé le même principe lors de la création de ses récits de voyage, un genre qui se différencie des belles-lettres par la vérité de ses faits. Dumas possédait d'une connaissance considérable de l'histoire, qu'il a étudié à partir de documents historiques originaux, mais il avait aussi accès auprès des œuvres des historiographes respectés de l'époque. Pour cette raison, je considérerais ses récits de voyage comme une image de confiance de l'histoire. Bien qu'il soit insensé de dire qu'il ne pouvait pas se tromper, moi-même j'ai trouvé une faute dans cet œuvre étudié. Or, puisque le récit de voyage n'est pas non plus défini comme la littérature spécialisée, cela ne réduit pas sa valeur d'une manière remarquable. Dumas, en tant qu'un narrateur dans son œuvre, il a présenté au lecteur l'histoire. Il a exprimé son impression d'un lieu visité en évoquant les événements et les histoires qui lui sont associés.

Suivant, le sous-chapitre, intitulé *Une double optique de l'art*, dont l'art le sujet, présentait l'art de toutes sortes qui faisait partie intégrante de Florence. L'art a tellement retenu son attention qu'il a présenté son histoire en détail, comme il l'a déjà fait même pour l'histoire de la ville en général. Son point de vue s'est à nouveau concentré sur les circonstances historiques associées aux objets particuliers. Un élément supplémentaire à ces

faits historiques était sa propre perception de la valeur artistique et esthétique des œuvres. Au cours des voyages en Toscane, la plupart des voyageurs ont admiré ses œuvres impressionnantes architecturales, sculpturales et artistiques. Quant à Dumas, il s'est également montré familier avec leur histoire et la vie de leurs auteurs, et de plus, capable d'une évaluation critique, pas si courante.

Le sous-chapitre *La perception de la vie et des coutumes des habitants*, présente les remarques de Dumas d'un point de vue sociologique et ethnologique. Il a donné un aspect de la division de la société d'époque et de la vie de ses volées particulières. Il a également ajouté une observation des habitudes et du comportement des personnes, pour laquelle il avait une prédilection. À part la comparaison des classes sociales entre elles, il a pris en compte le fonctionnement de la société dans autres pays ou villes, et il a souligné les différences remarquées.

Le dernier sous-chapitre du mémoire *La perception subjective* s'est orientée vers un élément exceptionnel du récit de voyage. La subjectivité, qui était problématique à l'origine de la classification du récit de voyage. Au fur et à mesure que l'auteur présentait l'histoire, il l'enrichissait régulièrement de ses émotions qu'ils évoquent en lui. Il a laissé voir ses sentiments, quand il était émerveillé autant qu'il n'aimait pas quelque chose. De cette manière-là, il a offert sa propre impression du lieu visité.

Pour conclure, le mémoire présenté a démontré, de quelle façon les connaissances et les impressions du voyage ont été transmises, à travers l'analyse de l'œuvre *Une année à Florence*, consacré à une partie de l'Italie, la Toscane. Cela a produit une image complète du pays de l'époque, présentée par l'écrivain français Alexandre Dumas père. Je pense que cette image ait été présentée d'une manière convenable par les citations sélectionnées de son œuvre. Bien que ce mémoire se soit focalisé sur un territoire concret, la Toscane, je crois qu'il serait intéressant d'observer le point de vue de Dumas, peut-être même son évolution vers les directions imprévues, sur l'Italie à travers une série de récits de voyage complète, qu'il a dédié à son premier voyage italien. Ces récits de voyage, en tant qu'un ensemble, sont assez complexes, ils se concentrent sur plusieurs territoires italiennes, alors leur étude exigerait une analyse et son interprétation beaucoup plus larges.

8. Zoznam použitej literatúry a zdrojov

Literatúra - primárna

DUMAS, Alexandre. *Une année à Florence. Nouvelle édition.* Paris: Michel Lévy Frères, 1861. Dostupné z internetového zdroju:

https://fr.wikisource.org/wiki/Une_ann%C3%A9e_%C3%A0_Florence/Texte_entier

Literatúra – sekundárna

ABRY, Émile; AUDIC, Charles; CROUZET, Paul. *Histoire illustrée de la littérature Française: précis méthodique. Nouv. éd. augm. et mise a jour.* Paris: Henri Didier, 1926.

BRUNEL, Pierre, Yvonne BELLENGER, Daniel COUTY, Philippe SELLIER a Michel TRUFFET. *Histoire de la littérature française.* Paris: Borgas, 1986.

DE BEAUMARCHAIS, Jean-Pierre, COUTY, Daniel, REY, Alain. *Dictionnaire des littératures de langue français, A-D.* Paris: Bordas, 1994.

DUBY, Georges. *Dějiny Francie: od počátků po současnost.* Praha: Karolinum, 2003.

FAKTOROVÁ, Veronika. *Mezi poznáním a imaginací: podoby obrozenského cestopisu.* Praha: ARSCI, 2012.

FIORILLO, Juré. *Slavní Bastardi.* Praha: Fortuna Libri, 2010.

FISHER, Jan Otakar. *Dějiny francouzské literatury 19. a 20. století.* Praha: Academia, 1996.

FRIČER, Jaroslav a kol. *Slovník francouzsky píšících spisovatelů: Francie, Belgie, Lucembursko, Švýcarsko, Kanada, Maghreb a severní Afrika, "Černá" Afrika, Libanon, Oblast Indického a Tichého oceánu.* Praha: Libri, 2002.

GOETHE, Johann Wolfgang. *Italská cesta.* Přeložila Věra MACHÁČKOVÁ-RIEGEROVÁ. Praha: Odeon, 1982. Knihovna klasiků.

JAN, Isabelle. *Alexandre Dumas, romancier.* Paris: Les Éditions Ouvrières, 1973.

- KUBEŠ, Jiří. *Náročné dospívání urozených: kavalírské cesty české a rakouské šlechty (1620-1750)*. Pelhřimov: Nová tiskárna, 2013.
- LAGARDÉ, André; MICHARD, Laurent. *Francouzská literatura 19. století*. Praha: Garamond, 2008.
- LAGARDE, André; MICHARD Laurent. *XIXe siècle: les grands auteurs français : anthologie et histoire littéraire*. Paris: Bordas, 2010.
- LANGÉ, Helene. *Leitfaden für den Unterricht in der Geschichte der französischen Litteratur*. Berlin: L.Oehmigke's Verlag, 1898.
- LEDERBUCHOVÁ, Ladislava. *Průvodce literárním dílem: výkladový slovník základních pojmů literární teorie*. Jinočany: Nakladatelství H a H, 2002.
- MAUROIS, André. *Dějiny Francie*. Praha: Lidové noviny, 1994.
- MAUROIS, André. *Tři Dumasové*. Praha: Mladá fronta, 1966.
- MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha: Paseka, 2004.
- MORNET, Daniel. *Histoire générale de la littérature française: (exposée selon une méthode nouvelle)*. I. *Histoire d'ensemble*. II. *Histoire détaillée des grandes œuvres*. Paris : Larousse, 1925.
- PELÁN, Jiří. *Kapitoly z francouzské a italské literatury*. Praha: Torst, 2000.
- PROCACCI, Giuliano. *Dějiny Itálie*. Vyd. 1., Dotisk 3. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2010.
- SCHOPP, Claude. *Alexandre Dumas, život génia*. Praha: Existencialia, 2004.
- ŠPERKOVÁ, Paulína. *La littérature française du XIXe siècle*: Paulína Šperková. Banská Bystric: Univerzita Mateja Bela, Fakulta humanitných vied, 2010.
- ŠRÁMEK, Jiří. *Dějiny francouzské literatury v kostce*. Olomouc: Votobia, 1997.
- ŠRÁMEK, Jiří. *Panorama francouzské literatury: od počátku po současnost'*. Brno: Host, 2012.

ŽILKA, Tibor. *Poetický slovník*. Bratislava: Tatran, 1984.

Internetové zdroje

BERNIER, Xavier. *Sur les pas d'Alexandre Dumas. Approches géographiques du Voyage en Suisse*.

<https://journals.openedition.org/gc/3113>

CZEKÓOVÁ, Eva. *Solomosove sny a vízie*. Brno, 2008. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. - Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/l7fwy/>

Il concorso del Biancone.

<https://www.conoscifirenze.it/schegge-di-storia/532-Il-concorso-del-Biancone.html>

LE HUENEN. *Aux raciness du voyage romantique en France*.

<http://www.crlv.org/conference/le-voyage-romantique-de-la-lecture-%C3%A0-1%C3%A9criture>

Le site web Alexandre Dumas père.

<http://www.cadytech.com/dumas/work.php?key=660>

LEVANTIS Laetitia. *La Renaissance Florentine vue par Alexandre Dumas*. Université de Provence - Aix-Marseille I, 2003. Mémoire.

Informácie z práce dostupné na: Société d'Amis d'Alexandre Dumas. 1998-2010.

http://www.dumaspere.com/pages/dictionnaire/annee_florence.html

Société d'Amis d'Alexandre Dumas. 1998-2010.

http://www.dumaspere.com/pages/dictionnaire/midi_france.html

<http://www.dumaspere.com/pages/forum/forum/thread.php?tid=263>

WorldCat.

<https://www.worldcat.org/>